

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

OMGE évi tagsági díj:

200 holdig	15 pengó
500 " "	30 " "
Földbirtokok, bér- lők és uradalmak	2000 " " 60 " "
2000 " " " "	90 " "
3000 " " " "	120 " "
ezzen felül	130 " "
Részvénytársaságok, szövetségek, vállalatok	90 P
Egyéb tagok részére évi tagdíj	10 " "

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
Buday Barna főszerkesztő.
Szerkesztő: **Rothmeyer Imre.**

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: Aut. 866-01.
Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telefon: Aut. 899-32.

Előfizetési árak:

a M. kir. földművelésügyi minisztérium által kiadott „Rádós gazdasági előadások” című füzetek együtt		Előfizetőknek:	
OMGE-tagoknak:		Előfizetőknek:	
Negyed évre	6 pengó	Negyed évre	10 pengó
Fél évre	11 " "	Fél évre	18 " "
Egész évre	20 " "	Egész évre	32 " "
Románia-ba:		Jugoszláviába:	
Negyed évre	360 lej	Negyed évre	120 dinár
Fél évre	660 " "	Fél évre	220 " "
Egész évre	1200 " "	Egész évre	400 " "
Előfizetést elfogad bármely romániai hírlapiroda és könyvkereskedés.		Előfizetést elfogad bármely jugoszláv hírlapiroda és könyvkereskedés.	

TARTALOM:

- A Hortobágy hasznosítása. (Békly Albert.)
- Vergilíus, a mezőgazdasági író. Tárca. (Szalay János Antal dr.)
- Sziló tengeri természetese. (Kovács Károly f.)
- Répagaminőség a német norma szerint. (Ifj. Harmath Jenő dr.)
- A legolcsóbb és legtekintélyesebb tömeg egérfogó. (Szemeré Zoltán. — Jablonovszki József.)
- A teljes értékű takarmány szerepe a malacok és szilók felnevelésénél. (Bisler Henrik.)
- Törvények és rendeletek.
- Az európai termesztések centrális értékesítése. (Glaser Géza.)
- Vegyes közlemények.
- Tőzsde, kereskedelem.
- Szerkesztői üzenetek.

Gazdanapok a Közteleken.

Az OMGE folyó évi december hó 14-i közgyűlésével és a GEOSz nagygyűlésével kapcsolatosan, hagyományos szokás szerint, az alábbi különböző szaküléseket és gazdasági előadásokat tartja a Köztelek székháza nagy-, illetve tanácstermében, amelyekre az OMGE valamennyi tagját és a GEOSz kötelekbe tartozó társaságait tagjait meghívjuk.

- December 9. (kedd) d. e. 11 órákor a Magyar Mezőgazdasági Szervezők Országos Egyesületének közgyűlése.
- 10. (szerda) d. u. 1/5 órákor az OMGE egyesületi tanácsának ülése.
- 11. (csütörtök) d. e. 10 órákor az OMGE igazgatóságának gyűlése.
- 11. (csütörtök) d. e. 11 órákor gazdasági egyesületi elnökök és titkárok értekezlete.
- 11. (csütörtök) d. u. 5 órákor a közgazdasági, műszaki és gépészeti, üzemi és számtartási, továbbá a mezőgazdasági- ipari és kereskedelmi szakosztályok együttes gyűlése. (A kartelet kérdés tárgyalása.)
- 12. (péntek) d. e. 11 órákor a Szántó-géptulajdonosok Országos Szövetségének nagygyűlése. 1. Elnöki megnyitó. 2. Beszámoló a szövetség ez évi munkásságáról és a gépmunkával összefüggő kérdések. (Előadó: Rothmeyer Imre OMGE főtitkár.) 3. Hozzászólások. 4. Indítványok.
- 12. (péntek) d. u. 4 órákor Weiser István dr. kísérletügyi igazgató előadása: „A tejtermelés és értékesítés néhány időszerű kérdése”. (1. Szükség van-e külföldi fehérje abrakfélék etetésére? 2. A takarmányliszt kérdésének rendezése. 3. A tej kellemetlen ízének okai. 4. A tejhamisítás büntetésénél az 1929. évi XXX. t.-c. következtében előállott új helyzet.)
- 12. (péntek) d. u. 1/2 órákor Reichenbach Béla dr. közgazdasági egyetemi tanár előadása: „A mezőgazdasági munka racionalizálásának jelentősége a gazdasági válság enyhítésében”.
- 12. Este 8 órákor „Köztelek” társasvacsora a Pannónia-szálló utcai éttermében.

December 13. (szombat) d. e. 10 órákor Kerpely Kálmán dr. közgazdasági egyetemi ny. r. előadása: „Az OMGE forgós rendszerű műtrágyázási kísérleteinek negyedik évi eredményei”.

13. (szombat) d. e. 1/2 órákor a Mangalicatenyésztők Országos Egyesületének közgyűlése. (Besztercey Gábor, a nagyváradai káptalan jószágigazgatója előadása: „A mangalicatenyésztés és hizlalás terén szerzett tanulságok és tapasztalatok”.)

13. (szombat) d. u. 4 órákor az állategészségügyi szakosztály vitái. A vita tárgya: A nehéz gazdasági és értékesítési viszonyok ellensúlyozására az állattenyésztés, az állattartás és hizlalás szervezése és irányítása terén milyen intézkedéseket és eszközöket kívánatos alkalmazni?

A vitát Blantz Jenőnek, a szászbereni uradalom jószágigazgatójának előadása fogja bevezetni. A vitában való részvételüket és hozzászólásukat már előre bejelentették: Baranyovits Rezső, az Eszterházy hercegi uradalom főfelügyelője, Bartos Imre, a Saborsky József és Fiai R.-T. igazgatója, Batta Sándor, a m. kir. állami menesztelők főigazgatója, Besztercey Gábor, a nagyváradai káptalan uradalmának jószágigazgatója, Bischoff Sándor dr. nagybérnök, Döry Frigyes földbirtokos, Elek István dr. földbirtokos és nagybérnök, Holly Sándor, Fesetics Taszilo herceg somogyberencsei uradalmának jószágfelügyelője, Kemptner Ernő, az egri káptalan uradalmának tisztartója, H. Kovács Gyula, a zirci apátság előszállási uradalmának jószágkormányzója, Landesmann István dr., a Landesmann Mark és Fiai cég birtokosa, Nyáry Kálmán, a pöltskai uradalom jószágigazgatója, Rácz Mihály dr. gazdasági akadémiai tanár, Reichenbach Béla dr. közgazdasági egyetemi tanár, Rudolf Géza, a Nemzetközi Állattérképező R.-T. vezérigazgatója, Schandl József dr. közgazdasági egyetemi tanár, Szegő Miklós dr. földbirtokos és nagybérnök, Vas Lajos, a Mezőgazdák Állattérképező R.-T. igazgatója és Wellmann Oszkár dr. állatorvosi főiskolai tanár.

14. (vasárnap) d. e. 10 órákor az OMGE rendez évi közgyűlése, majd ezt követően a GEOSz nagygyűlése.

15. (hétfő) d. e. 10 órákor a tejjáértékesítési bizottság gyűlése. 1. A tejhamisítás büntetésénél az 1929. évi XXX. t.-c. következtében előállott hátrányos új helyzetnek orvosolása. 2. Wellmann Oszkár dr. állatorvosi főiskolai tanár előadása: „Milyen eljárásokkal és eszközökkel lehet a tejtermelés költségeit csökkenteni?” 3. Folyó ügyek.

A különböző meghívók teljes szövegét lapunk 96. számában közzéltük.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEL.

Utazási kedvezmény közgyűlésünk és a gazdanapok alkalmából.

A M. Kir. Kereskedelemügyi Miniszter Ur az OMGE közgyűlése és a GEOSz nagygyűlése és az azzal kapcsolatos gazdanapok alkalmából felterjesztésünkre a MÁV és annak kezelésében lévő helyi-érdekű vasutak vonalain bármely vonatnem és kocsiosztály használatánál 50%-os utazási kedvezményt engedélyezett december 2-től 16-ig bezárólag terjedő időben olyan módon, hogy az ideutazás alkalmával megváltott teljesáru menetjeggyel díjtalanul lehet visszautazni.

Az utazási kedvezmény az OMGE titkári hivatalánál beszerezhető igazolványok alapján vehető igénybe. Az igazolványokat egyesületünk titkársága minden OMGE tagnak, valamint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége tagjai által a GEOSz nagygyűlésére kiküldött képviselőknek és a közgyűléssel kapcsolatos gazdasági előadásokra és gyűlésekre felutazó vidéki gazdáknak megküldi, amennyiben ezírt az OMGE titkárságát (Budapest, IX., Köztelek-u. 8.) megkeresik és levelükhöz egyidejűen az igazolvány díja és költségei fejében személyenként 1 P-t pénzben, vagy postai értékjegyekben mellékelnek. A megkeresésben az igazolványt igénybe venni óhajtó nevét és azt is közölni kell, hogy az illető mely állomásról kíván Budapestre utazni.

Tekintettel arra, hogy az utazási kedvezményre jogosító igazolványok csak korlátolt számban állnak rendelkezésünkre, elsősorban az OMGE tagok igényeit fogjuk kielégíteni és csak a fennmaradó mennyiséget juttathatjuk azoknak a vidéki gazdáknak, akik nem tagjai az OMGE-nak. Kérjük tehát a felutazni szándékozókat, hogy az igazolvány igényléseket mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

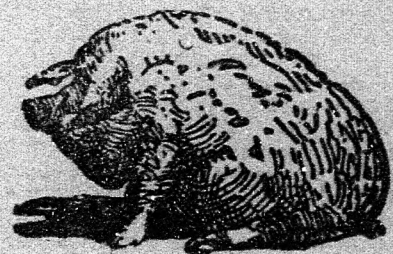
Az OMGE Igazgatósága.

Kőbányai bizományi sertéshizlaló-telepünk

beállított sovány sertésekre rendkívül előnyös költséget folyósít, a takarmányt és az összes hizlalási költséget előlegezi!

Tájékoztató iratokat, ismertetőfüzetet és bejelentőlapokat megküldi

a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezeté sertéshizlaló-telepe
Budapest-Kőbánya, X., Szállás-utca 20-22. Telefon: József 392-14
vagy a központ: Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

Mai számunk 10 oldal

E szám ára 40 fillér

Meghívó az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1930. évi rendes közgyűlésére,

amelyet 1930. évi december hó 14-én (vasárnap) délelőtt, pontosan 10 (tíz) órakor tartunk meg a „Köztelek” székházának nagytermében (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz., II. em.).

A részletes napirendet a „Köztelek” 96. száma közölte. Budapest, 1930. évi november hó 28-án.

Somssich László gróf s. k., elnök.

Meghívó

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének 1930. évi december hó 14-én (vasárnap) délelőtt, az OMGE közgyűlését követően a Köztelek székháza nagytermében (Budapest, IX., Köztelek-utca 8., II. emelet) tartandó

XXXV. nagygyűlésére.

A részletes napirendet a „Köztelek” 96. száma közölte.

Budapest, 1930. november 28-án.

Somssich László gróf s. k., elnök.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányának 1930. december hó 11-én (csütörtökön) d. e. 10 (tíz) órakor a Köztelek székháza nagytermében (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz., II. em.) tartandó

VII. rendes ülésére.

A részletes napirendet a „Köztelek” 96. száma közölte.

Budapest, 1930. november 27.

Somssich László gróf s. k., elnök.

TÁRCA.

Vergilius, a mezőgazdasági író.

Vergilius születésének 2000. évfordulóját ünnepli az irodalmi világ. A nagy költő csak 51 évet élt, de dicsősége évezredeknek át tart. Három teljesítmény tartja fenn nevét. Az Aeneis, a nemzeti eposz, amelyben a bonalapító Aeneas dicsőségét zengi, a Georgikon, a tanító költemény és 10 pásztorkölteménye, ecloga. Nekünk mezőgazdák is jogunk van emlékezni, sőt többet mondani, nem jönnék ez, hanem kedves kötelesegtünk. Sírfehérít: „cecini pasqua, rura, duces: énekeltem legelőkről, mezőkről, vezérekről” egész költői munkásságának etape-jait megadja. A legelő az eclogákra, a mező a Georgikonra, a vezér az Aeneisre vonatkozik. A eclogák, főképpen pedig a Georgikon mezőgazdasági munka, ez érteti meg velünk azt, hogy mi az idők folyásában, amidőn elérkezettünk Vergilius születésének 2000. évfordulójához, megállunk egy pillanatra, visszatekintünk és magunk elé idézzük annak emlékét, akinek bölcsőjét se előkelő származás, se a nagy vagyon fénye nem ragyogta körül, de szerette az aranykalással sárguló vetéseket, a szőlőre felfuttatott szőlőtvetvényeket, a réten legelő jószágot, a méhek csodálatos életét, amiről a Georgikon minden sorában tanúságot tesz.

Vergilius Georgikonjának különös jelentőséget adott az a körülmény, amelyben megírta e költeményét. A költő születésétől kezdve e mű megírásáig több ízben is dúlt a polgárháború Itália földjén. Cézár és Pompeius háborúja ezeket szakított el a földműveléstől és tett egész életükre munkaközponttá. Pompeius azt mondta, hogy Itália bármely helyén, ahova látat teszi, légiók nőnek ki. De ezek a légiók csak fogyasztók voltak és nem vették ki részüket a termelésből. Kr. e. 37-ben kezdett Vergilius a Georgikon írásába és nem kevesebb, mint két évig dolgozott rajta. Ugyanebben az évben újult fel az Octaviusból, Antonius és Lepidusból álló triumvirátus. A béke csak rövid ideig tartott. A Keleten székelt Octavianus az egyiptomi Cleopatra befolyása alá került, pazarul osztagolta szerelmére a regnum Romanum javait, a rómaiak érdekeivel törődött. Ezek a tények egy új polgárháborúra vezettek, amelyből nagyrészt szintén a kisbirtokos osztály vette ki részét. Róma hatalma a századok folyamán világhatalom lett. Provinciái a hódítás folytán szaporodtak, a kereskedelem, a forgalom nagyobbodott. A szabadkereskedelem elve folytán és az olcsó víziutak révén Egyiptom, Afrika, Szicília ontotta gabonáját Róma felé. A győztes háborúk után a rabszolgák olcsó munkaerőhöz juttatták a pénzarisztokráciát és a lovakokat. Ennek az lett a következménye, hogy az itáliai kisbirtokos osztály nem bírta a konkurrenciát a termelésben, eladósodott és a római jog szelleme szerint a kisbirtokos osztály kegyetlen prédája lett a tőkének. Öseitől örökölt földjét eladta, az eladásra kerülő földet a tőkepénzesek vásárolták össze. Az így szerzett nagybirtokról mondotta ki Plinius az ítéletét: „Latifundia perdidere Italiam.” Már Julius Cézár látta, hogy a római nemzetnek legfőbb sebe a nép színe-javának, a kisbirtokos osztálynak tönkretűlése. Hogy ezen segítsen a háború után leszerelt katonák között földet osztott ki. A szabad parasztszályt

A m. kir. földművelésügyi miniszter a m. kir. kereskedelmiügyi miniszterrel egyetértően, mezőgazdasági traktorkezelő tanfolyamok tartását határozta el (m. kir. földművelésügyi miniszter 10.358/1928. II. A. 1. számu rendelete), ennek megszervezésével Budapesten az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, lebonyolításával pedig a budapesti M. Kir. Állami Felsőiparisiskolát bízta meg. A legközelebbi

mezőgazdasági traktorkezelő tanfolyam

1931 január 7-én reggel 8 órakor kezdődik. Jelenkezési határidő 1930 december 31.

A tanfolyamot csak megfelelő számu jelentkezés eselén tartjuk meg.

A részletes tájékoztatót lapunk november hó 30-án megjelent 96. számában közöltük.

A tanfolyamra felvett hallgatók a tandíj befizetését és személyazonosságukat igazoló okmányokkal 1931 január 7-én reggel 8 órakor tartoznak jelentkezni a M. Kir. Állami Felsőiparisiskolán (Budapest, VIII., Népszínház-utca 8. sz., I. em. 44.). Budapest, 1930 november hó 28.

Mulschenbacher Emil dr. s. k., az OMGE ügyvezető igazgatója.

A Hortobágy hasznosítása.

A háború előtti időkben Alföldünk sorsával csak egyesek törődtek, országos érdeklődés azonban nem nyilvánult meg iránta. Mostani szűkebb határainkon belül már a területben való nagy nyomatekával is mindinkább előtérbe nyomul az Alföld és ennek nagy nemzetgazdasági jelentősége s most már nagyon is sokan vagyunk (ami egyébként nem baj), akik az Alföld sok mindenféle problémáját meg akarjuk oldani. Ilyen problémák az Alföld termőképességének kihasználása a területek telkesítése, a szárazság leküzdése, öntözés stb. utján; a népesség egyenletesebb szétosztása és szaporítása; a szellemi és gazdasági kultúra elterjesztése és fokozása; közlekedési és szállítási eszközök létesítése stb. — mind-mind tennivalók.

Ezek között vannak olyanok, amelyek párhuzamos utakon is megvalósíthatók, de vannak olyanok is,

amelyeknek egy vonal az útja s így csak egymás előtt és után kerülhetnek sorra. Ilyen természetűek a terület gazdasági kihasználására irányuló munkálatok: az árvízmentesítés, a belvizek levezetése és az öntözésre való berendezés.

Szóban és írásban mindenfelől hangzik az a rosszakiról bírálat, hogy a Tisza szabályozásával és a belvizek lecsapolásával leszállították az Alföld talajvizét és szárazzá tették a talajt és a levegőt, elidézve a sok rossz termést, a talaj elszikesedését stb. Hogy Széchenyi, Vásárhelyi Pál és más nagyjaink nem így gondolták és akarták az Alföld rendezését. Mindeme bírálatoknak — ha csak gondolatban is — az a végső következtetése, hogy a Tisza-szabályozó és belvizek levezető mérnökök hibás munkát végeztek s némelyek szerint hibásak időnkint kormányaink is, hogy nem másként irányították a munkát.

Sem kormányaink, sem a mérnöki kar nem szorult csekélységem védelmére, de nincs is erre szükség. Szükségét látom azonban annak, hogy az Alföld gazdasági berendezése ügyében egységes állásfoglalás alakuljon ki, aminek nyomán a természetnél fogva is hosszú lejáratú és nagy munkához olyan általános terv legyen készíthető, amelynek keretében a mindenkori idők viszonyai szerint megvalósítható részletmunka az egyenes utból való kitérés vagy visszaugrás nélkül legyen beilleszthető.

Hogy milyen szükség van erre az egyöntetű állásfoglalásra, mutatják az itt-ott felmerülő jelenségek, például Debrecen város 40,000 kat. holdas hortobágyi legelőjét most szándékozik legelőgazdaságra berendezni s az állattartó gazdaközönség a gazdasági egyesületben még külön is hozott olyan határozatot, hogy a Hortobágyot állattenyésztés céljára kell fenntartani. Ennél hangsúlyosabb az általánosnak mondható felfogás, hogy öntözésre kell az Alföldet berendezni, már pedig legelő és öntözés nem egyeztethető össze csak azért sem, mert az öntöző berendezés költségét a legelő sohasem bírja meg.

Jász-Nagykún-Szolnok vármegye a Budapest-Szolnok torkolatu Duna-Tisza csatorna megépítését kéri a kormánytól s ennek az állásfoglalásnak a támogatására kéri Debrecen városát is, Debrecen ezt nem támogatja, hanem ezzel ellentétben a Tiszától Nyiregyháza és Debrecenét is a Berettyóba s innen a Tiszába vezető csatornának — mint víziutnak — a megépítését látja elsősorban szükségesnek. S mennyi terv és állásfoglalás lehet még, ami nem hallat magáról. Miként már a „Köztelek” idei szeptember 21-i számában kifejtettem, még integer hazánk birtokában

érezk a legszebb harmóniában egyesülnék itt a tudással. A költemény alapja, talaja az itáliai földművelés az amit a költemény tartalmaz, magában foglalja a régielnek tapasztalatait a mezőgazdaság köréből.

Vergilius mezőgazdasági könyvének, a Georgikonnak négy első sorában megnevezi tárgyát, művének elrendezését. A négy könyv körülbelül 2200 sorral, négy tárgy: a föld, a fák, az állatok, a méhek.

„Hogy lesz dus a vetés, földet mily csillag alatt jó Szántani, Maecenas és szilhez kötni borogat, Hogy kell a csordát s hogy kell ápolni a nyáját És mily gondot kell a takarékos méhre viselni Rendre énekelem...”

Már a beosztás szép fokozás: a talajművelésről áttér a haratos fűszálra és a gabonatermesztésre, majd a fák és bokrok sokaságára, innen a háziállatok életére, míg végül a művész méhek rajzával fejezi be tanítókölteményét. De Vergilius nem tér át rögtön a talajművelés tárgyalására, hanem először az invocatio deorum-ban segítségül hívja a mezőgazdaság istenit. Varró, a második mezőgazdasági író, a de re rustica szerzője is így csinált: „Hivd segítségül az isteneket és megsegítenek téged”. Hiszen a földművés nem csak az időtől és az évszakoktól függ, hanem a felszabadult elemek is az ő ellenségei. Az atmoszférikus zavarok elpusztíthatják erőlködését, tönkretelhetik kulturáját, elrabolhatják munkájának áldását, sőt, ami még veszedelmesebb, kockára tehetik még a jövő év termését is. A föld embere fegyvertelenül áll a fagy, az árvíz, a szélvész, a zivatar, a szárazság kártevésével szemben. Epp ezért a szőlőművelésre Bacchus, a veteményekre Cerest, az erdőkre faunusokat, a lovakra Neptunust, a szarvasmarhára és méhre Avistaust, a juhokra Pant, az olajfára Minervat, a szántásra Driptelemost, mint az éke feltalálóját hívja segítségül.

Varró a földművelést négy jól elkülöníthető részre osztja: 1. a föld alapos ismerete (cognitio fundi); 2. a talajműveléshez szükséges eszközök (quae in eo fundo opus sint ac debeant esse cultura causa); 3. a talajművelés módja; 4. a talajművelésre kedvező idő. Vergilius is a talajművelésről szóló könyvében Varró ezt a felosztást veszi alapul általában. A föld ismerete nélkül a földművelés el sem képzelhető. Az egyik talaj nagyon jól megtermi a gabonaféléket, a másik a szőlőt, a harmadik a gyümölcsfákat, ismét más talaj rétek, legelőnek való:

Hic segetes, illic veniunt felicius uvae Arborei fetus alibi atque inuisa virescunt Gramina...

A föld ismeretéhez csatlakozzék a vidék klimatologiai viszonyainak ismerete is. A széljárás, a csapadék, a levegő természete mind hozzájárulnak ahhoz, hogy roszkózzanak a magtárak a gabonától, teljenek a pincék. A természet rányomta örök törvényszerűséggel minden helyre azt, hogy mit lehet ott termelni:

Continuo has leges aeternaque foedera certis Impositi natura locis.

Tmolus hegy Lydiában sáfrányáról, Salaeum Arabiában tömjénfájáról, Epyrus versenylovairól, India ébenfájáról, Chias borairól híres. Ezeket a helyeken nem volna okszó

... s így csak egymás...
... ra. Ilyen természetű...
... sára irányuló munká...
... belvizek levezetése és

... hangzik az a rosszas...
... zásával és a belvizek...
... z Alföld talajvizét és...
... evégót, előidézte a kö...
... edését stb. Hogy Szé...
... nagyjaink nem így...
... rendezését. Mindeme...
... tban is — az a végső...
... szabályozó és belviz...
... t végeztek s némelyek...
... tányaink is, hogy nem

... mérnöki kar nem szor...
... incs is erre szükség...
... nak, hogy az Alföld...
... egységes állásfoglalá...
... természetétől fogva...
... ához olyan általános...
... k keretében a minden...
... megvalósítható részlet...
... térés vagy visszautas

... re az egyöntetű állás...
... felmerülő jelenségek...
... kat. holdas hortobágyi...
... gelőgazdaságra beren...
... zőnség a gazdasági...
... ott olyan határozatot...
... nyésztés céljára kell...
... az az általánosnak...
... zésre kell az Alföld...
... s öntözés nem egyez...
... t az öntöző berendezé

... ega a Budapest...
... csatorna megépítés...
... ásfoglalásnak a támo...
... s, Debrecen ezt nem...
... ben a Tiszától Nyir...
... Berettyóba s innen...
... mint vizitának —...
... ákságosnak. S mennyi...
... i nem hallat magáról...
... dei szeptember 21...
... er hazánk birtokában

... esülnek itt a tudás...
... földművelés az amit a...
... lte a régieknek tapas...
... nek, a Georgikonnak...
... művének elrendezés...
... i, négy tárgy: a föld

... mily esillag alatt jó...
... mi borogat, a nyá...
... apolni a nyá...
... méhre viselni

... alajművelésről áttér...
... lése, majd a fák és...
... k életre, míg végül...
... tanítókölteményét. De...
... művelés tárgyalására...
... ban segítségül hívja a...
... dik mezőgazdasági tró...
... „Hivd segítségül az

... zen a földműves nem...
... hanem a felszabadult...
... kus zavarok elpusztít...
... turáját, elrabolhatják...
... szedelmesebb, kockára...
... föld embere fegyver...
... a szarvas...
... lomművelésre Bacchus...
... launusokat, a lovakra...
... Avistaeust, a juhokra...
... Driptoleimot, mint

... mithető részre osztja...
... i); 2. a talajművel...
... opus sint ac debent...
... s módja; 4. a talaj...
... talajművelésről szóló...
... eszi alapul általában...
... s el sem képzelhet...
... abonafelvételek, a más...
... mét más talaj réteke

... scunt } I. 54-57.

... vidék klimatológiai...
... csapadék, a levegő...
... z, hogy roskadoz...
... pincék. A természet...
... en helyre azt, hogy

... certis } I. 60-61.

... Salaeum Arabiában...
... India ebentájt...
... ner: volna okszer

sem volnánk olyan gazdagok, hogy 40.000 kat. holdas összefüggő területeket esupán legelőnek tartunk fenn s még kevésbé olyan gazdagok és emberanyagban olyan erősek, hogy a mintegy 170.000 kat. holdas Hortobágyot kezdetleges kulturájában és lakatlan pusztaságában sokáig hagyhatnánk. Ha pedig azt állítjuk szembe, hogy mi legyen előbb, öntöző berendezés-e, vagy vizut — vita tárgyává sem tehető, hogy előbbvaló a termelés megalapozása, mint a termelvény szállításának megkönnyítése.

Bármint forgatjuk is a dolgot, csak arra az eredményre juthatunk, hogy legelső a mindennapi kenyér, az emberek megélhetésének lehetősége is az Alföld berendezését, annak munkálatait célszerűen csakis az anyaföld termőképessége kihasználását elősegítő munkákkal kell elkezdni. Ezek sorrendje — miként már említett — az árvizmentesítés, a belvizek lecsapolása és szabályozása és az öntöző berendezés.

Teljesen fölöslegesnek látom annak vitátását s még kevésbé felrovását, hogy az e téren eddigleg végzett munkálatok helytelenek. A kormány és a mérnöki kar éppen úgy tudja, hogy mit akart Széchenyi, Vásárhelyi stb., mint más. A munkák sorrendje mostanáig teljesen a természetes és célszerű uton haladt. Az árvizmentesítéssel és a belvizek lecsapolásával már rendben vagyunk, következnek az öntözés berendezése. Ennek lehetőségét már maga az a valóság is mutatja, hogy Alföldünk hajdan jó részén a folyók árterülete volt, de megállapították ezt az erre vonatkozó mérnöki fölvételek is. Nagyon is szűkös anyagi viszonyaink minden talpalatnyi föld teljes kihasználására sarkallnak s amennyire igaz az, hogy természetlen, vagy alig termő területeink termővé tétele, illetőleg hozadékának fölemelése területfoglalás értékű, annyira nem szabad kélekednünk ezzel a honfoglalással, mielőtt arra a lehetőség megvan.

A segítség mindig ott a leghelyénvalóbb, ahol legnagyobb a szükség. Öntözésre berendezhető, kiellenbe pusztaságunk nincs a Hortobágynál, amelynek már helyzeténél fogva is kezdő joga lehet e téren. Tudomásom szerint a kulturamérnökök a Hortobágy öntözésének tervét már el is készítették úgy, hogy a műszaki kivételnek akadályja nincsen.

A pénzügyi akadály elhárítására is van reménység s így nehéz kérdésnek látszik csak az érdekelttség megszervezése, különösen azért, mert a Hortobágyból mintegy 130.000 kat. hold erkölcsi testületek, közbirtokosságok és magánosok tulajdonában levő tisztán legelőterület, a legelő pedig az öntözés költségeit nem bírja meg.

más növény termelésére vagy más állatféj tenyésztésére áttérni. A gazdának tehát számolnia kell először a föld természetével, tulajdonságaival. Majd általános elvként leszögezi Vergilius, hogy földünkön akkor munkálkodjunk, amikor az sem száraz, sem nedves. Majd a talajjavításokra tér át. Ennek főképpen három módját ajánlja gazdátársainak: 1. Ugar tartás, 2. trágyázás, 3. a változatos termelés. Vergilius az ugar tartás lényegét abban látja, hogy egy éven át arról nem hozunk le termést, de a kapzsi földműves csak akkor látja ennek jutalmát, ha földjét természet nélkül is műveli. A rómaiak ugyanis a nehéz kötött talajt először ősszel, majd a rákövetkező tavasszal, továbbá nyáron és ismét ősszel szántották. Ez alapon értendő meg csak Vergilius ama tanácsa, hogy a föld kétszer legyen kitéve a melegnek és kényszer a hidegnek. A talajjavítás második eszköze a trágyázás. Főképpen a sovány talajoktól (sterilis harena) ne sajnáljuk a kövér trágyát (finus pinguis). Divatos volt a rómaiaknál a lekaszált gabonaszalmát (levis stipula) helyszínen felgyújtani. Kétlós élt akartak ezzel elérni, egyrészt a földet gazdagabbá tenni tápanyagokban, másrészt a gyommagvakat tűz útján elpusztítani:

... omne per ignem
excoquitur vitium... I. 87—88.

A talajjavítás harmadik módja a változatos termelés. „Mutatis requeunt fatibus arva“, ha megváltoztatjuk a növényt, amit természetben akarunk, már ezzel is pihenletjük bizonyos szempontból a földet, új erőre kap ezáltal a föld „requeunt arva“.

De még mindez nem biztosítja a termés sikerültét. A kedvező időjárásnál is több az embernek is hozzá kell járulnia ehhez úgy, hogy a téglen rögökkel kapával szét kell verni és fúzfavesszőből készült tuskézfogással (vimi nea crates) morzsálékossá tenni a talajt, a száraz földet (exustus ager) patakok segítségével öntözni, a tulságos buja vetést (luxurium segetum) állatokkal legeltetni, a vadvizeket levezetni, majd távolartani az állati kártevőket (vadludak: inprobus anser; a strymoni darvak: Strymoniae grues; a ravasz egér: exiguus mus; a vakondok: talpa) és tisztítani a földet a gyomoktól (keserűrostu katáng kóro: amaris intiba fibris; bogács: carduus; bojtortján: lappa; a szédítő vadóc: infelix lolium; léha zab: sterilis avenae), mert ha a gyomoktól nem tisztítjuk vetéseinket, azok tönkremennek: itereunt segetes. (I. 152.)

Majd áttér a gazdasági eszközök leírására. A gazdának a legfontosabb eszköze az eke. Ennek minden gazdasági udvarban lennie kell. A talajműveléshez hozzátartozik a kapa (rostrum), a borona (crates) és a kocsi. A gabonaszemnek a kalásztól való ellárolására szolgál a cseplő henger (tribulum), amelyet állatok húztak a szérűben elrakott kalászok felett és sulyával választotta el a szemet a kalásztól. Hasznos utmutatást ad a pajta készítésére. A cseplőpajtát mindig kemény anyaggal kell ledöngölni, hogy meg ne repedezzen a földje.

A régi rómaiak már tudtak arról, hogy apró szervezettek káros hatással vannak a növény fejlődésére. Természetesen tökéletlen felszerelésük miatt ezeknek az állatok gombáknak, roszdáknak nevezett élőlények fiziológiáját, biológiáját nem ismerték. Már Varro a de rustica-jában segítségül hívja Robigust, akiről nem lehet tudni, hogy isten-e vagy istennő, mert ha ő segít, akkor a rozsdá (robigo) sem a vetéseket,

Másik szempont, amely az érdekelttség kérdésénél szintén döntő, az, hogy a Hortobágy lakatlan terület, úgy, hogy az öntözésre való berendezéssel együtt az ezt kívánó és követő magasabb és belterjes gazdasági kulturához be kell azt népesíteni.

Amint látjuk, a meglévő tulajdonjogi viszonyok mellett alig remélhető, hogy az öntözés megvalósításához szükséges minden feltételt meglegyen. Mint-hogy azonban ilyen nagy területnek közzgazdaságunk javát szolgáló művelés alá vétele és benépesítése köz- és nemzeti érdek: erre s általában az Alföld öntöző berendezésére törvény alkotását látnám legcélszerűbbnek, amely a területek kisajátíthatóságát is tartalmazná.

Az öntöző berendezéssel biztosított termelés és megélhetés — úgy vélem — vonzó hatással volna a mindenütt éppen ezt kereső emberanyagra s a ménések, gulyák és nyájak helyét magyar véreink sokadalma váltaná föl.

Béky Albert.

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS TRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Gyárfas József.

Silótengeri termesztése.

Kétségtelen, hogy a tengeri az a növény, amely megfelelő előveteménynel, kétlós termesztés mellett, a legnagyobb takarmánytömeget és holdankint a legmagasabb tápláló anyagegységet szolgáltatja.

E zöldtakarmány főleg magas cukortartalmánál fogva könnyen és biztos jó eredménnyel silózható, mert a cukor a legjobb tenyésztési szolgálatja a tejsavbaktériumoknak. Bártaan állíthatjuk, hogy a tengeri jól silózható zöldtakarmány, bár az erjedési folyamatok hatására a cukortartalom elbomlásával kell számolnunk.

Vetésre a legelővetésben termő, illetve legnagyobb takarmánytömeget adó tengerifélekét használjuk. Gazdaságomban egyik évben, 1928-ban hat féle tengerivel kísérleteztem, tulnyomonban löfogu tengerikkel s az egyes féleségek terméshozamában jelentékeny eltérések mutatkoztak. Bár a kísérleti év rendellenes szárazsággal volt nem volt alkalmas a termelési kísérlet megbízható elbírálására, mégis annyit megállapíthatok, hogy a kísérlet során a pettendi aranyöcön löfogu tengeri szolgáltatta a legnagyobb takarmánytömeget.

sem a fákát nem teszi tönkre („robigo neque frumenta neque arbores corruptum“). Ösztönös megérzéssel és tapasztalataik alapján olyan közeget kerestek, amely ellentáll a rozsdá fejlődésének. Vergilius idevonatkozó helye így szól:

Semina vidi equidem multos medicare serentes } I. 194—195.
et nitro prius et nigra perfunderé amurea

„Láttam, hogy a földművesek közül sokan a vetőmagot orvosságként úgy, hogy először nitrumba, majd fekete olajhabba áztatják.“ Kérdés az, hogy mit jelent itt az nitrum. A nitrum szónak háromféle jelentése lehet. Első jelentése hamulug. A fa hamuja hamuzsirt (K₂CO₃) és szódát (Na₂CO₃) tartalmaz. Ha ezt a fahamut vízzel kilugozzuk, ez a két anyag, egyelőbb kisebb mennyiségben előforduló sókkal egyetemben vízben feloldódik. Oldatuk adja a hamulugot, amely a lakmuszt megkéékíti, lugos kémhatású. A nitrum második jelentése szóda. Már a rómaiak korában használták szappantözésre, kozmetikai célokra. A szóda szikes vizekben és a talaj kivirágzása alakjában fordul elő. Régebben szódás, vagy szikes vizek szolgáltatták a szódát. Alsóegyiptomban, a Nilus környékén sok szikes tó van, ma is ezek partján állandóan kristályosodik ki szóda. Ugyancsak nyáron kiszáradó területek felületén is virázik ki szikes só. Mindkettőt összepréselést gyűjtötték. Alapanyaguk egyéb sok mellett a szóda (Na₂CO₃), melyet járulékos sóitól meg lehet tisztítani. Nálunk is állítottak elő régebben természetes szódát, a Duna—Tisza közén levő szikes kivirágzásokat gyűjtötték és használták fel. Egyes, a Földközi-tengerben is előforduló tengeri növények hamutjais sok szódát tartalmaz. A szódának, valamint felsorolt nyersanyagainak vizes oldata lugos hatású, a lakmuszt megkéékíti. A felsorolt anyagokból mindenesetre hig oldatot készítettek a rómaiak. Ehbe a lugos oldatba áztaták a magvakat (perfundere), valószínűen azért, hogy a magvak a csirázáshoz egyrészt szükséges vizet vegyenek fel (bár ez kérdéses) és a talajban gyorsabban csirázzanak (a lug a vízfelvételt elősegíti), de azért is, mert azt tapasztalhatták, hogy a lug oldatból kikerült mag inkább ellenállott a mag révén történő fertőzésnek, betegségeknek. A bordóli lé is lugos hatású és ebből a magra tapadó gombákat, betegségekőzőket. Jelenthet a nitrum trágyalevet is. Ma is akad még gazda, ki pácolásra trágyalevet használ. Vergilius már 2000 évvel ezelőtt ezt használja. Az olajhabot, mivel a magot kívülről bevonja, talán szigetelőnek használták a gombabetegségekkel szemben. Vergilius kioktatja arra is az olvasót, hogy a vetőmagkiválasztást nagy gondalal kell végezni. Itt a földműves semmi munkától ne idegenkedjék, mert a jó vetőmag biztosít csak eredményes termést. Hiszen még a nagy munkával kiválogatott vetőmag is elfajzik:

Vidi lecta diu et multo spectata labore } (I. 197—198.)
Degenerare tamen...

A természet hozza azt magával, hogy minden silányabbá válik emberi beavatkozás nélkül. Egyszeri, jól elvégzett vetőmagkiválasztás hatása évekig nem tart. Csak, ha minden évben (quotannis) végzünk ezt, akkor remélhetünk csak jó termést.

Vergilius szerint a földműves olyan legyen, mint a tengerész, aki sziklák között viharos tengeren vezeti hajóját. Tanulmányozza a csillagok járását, hiszen a csillagok az ég figye-

A silótengeri termesztésre lehetően a major közlelben fekvő táblákat válasszuk, mert így a megkívánt erős trágyázás és a nagyitómegü zöldtakarmányoknak silóba szállítása kevesebb fuvarköltésbe kerül. Nem hangsúlyozhatom eléggé, hogy a maximális termések elérésének, a vetőmag helyes megválasztásán kívül legfontosabb tényezője, a minél erősebb trágyázás. A major közelsége lehetővé teszi, hogy az isialló-trágyán felül, a trágyalevet is a silótengeri termesztésére szánt földre hordjuk. Ezen kívül ajánlatos kat. holdankint 100 kg szuperfoszfátot kombinált vetőgép-pel a sorokba vetni.

Külföldön hektáronként 1000—1200 q tengeritakarmanyt is nyernek, amit mindenesetre mi is elérhetünk, ha a takarmánytengerit nem tekintjük mostoha gyermeknek, hanem megadjuk azt az előmunkát és bőséges trágyázást, amelyet a cukorrépa-nak ma már a legtöbb gazdaságban természetserien megadnak.

Kérdés, sűrűn- vagy ritkán kapálásra vessük-e a takarmánytengerit? Weiser István dr. és Zaischek Artur dr. erre vonatkozó pályadíjnyertes munkájukban „A vetés soritávolságának befolyása a csalamádétermés nagyságára és táplálótértékére“ behatóan foglalkoznak e kérdéssel. E rendkívül érdekes és nagy alaposággal megirt szakmunka áttanulmányozásával mindenkinek, aki takarmánytengeri termesztésével foglalkozik, melegen ajánlom, azonban egyben ajánlatosnak tartom a további kísérletezést e téren, mert hisz e jeles munka megírásakor a silózás kérdése mai alakjában még nem volt ismeretes és a termelt csalamádé e kísérleteknél a régi veremelési eljárások útján konzerváltot.

Kísérletképpen széles sorokban kapálva és sűrűn is vetettem takarmánytengerit. Az eredmény o rendkívül száraz évben természetesen a ritka vetésű megkapált tengeri javára mutatkozott, amennyiben a kapált tengeri a szárazságot alig érezte meg és holdankint 250 q teljes érésben lévő, csüvekket dus silótengerit szolgáltatott, addig a sűrűn vetett tengeri idő előtt elsült és holdankint 80—90 q takarmánytermést adott. Legfőbb előnye tehát a széles sorokba vetett s fogatos erővel kapált takarmánytengerinek az, hogy termése a legszárazabb évben is biztosra vehető.

Azokban nem merek még pálcát törni a sűrű vetés feletti és kívánatosnak tartom, hogy mindkét vetési móddal tegyünk több éven át összehasonlító kísérletet, e fontos kérdés tisztázása céljából.

A kapálásra vetett silótengerit 60 cm sortávolságra és a sorokban 5—8 cm növénytávolságra vetettem, előző év ősszen frissen trágyázott földbe. Az ősszel

meztetését. Sokat tanulhat belőlük a mezői munkára vonatkozólag.

Mint előbb láttuk, a Georgikon szelleme, a munka szelleme. A földműves télen sem elhet télen. Megtalálja akkor is a munkakörét. Vergilius a következő teli munkákat ajánlja gazdátársainak:

1. Elestse ki tavaszra ekevasát.
2. Fából készítsen különböző háztartási eszközöket.
3. Marhát lehetőség szerint válogassa ki és jelölje meg: pecori signum... impressit.
4. Magtárban levő gabonáját forgassa át, merje le... numeros impressit acervos.
5. A szőlőtulajdonosok karókat és más szükséges eszközöket csináljanak: exarunt alii vallos...
6. Házi ipar gyanánt a kosárfonást köti a gazdák lelkeire. Végül szárítsák meg gabonájukat, hogy könnyebben meg tudják örölni malomköveiken: nunc torrete igni fruges, nunc frangite saxo (I. 267).

A Georgikon alap gondolata, a munka gondolata. A holdog aranykor többé nem tér vissza. Dolog nélkül a föld csak bogácsot és bojtortjánt terem. A saturday idők elmúltak, amikor a föld művelés nélkül is ontotta javait, amikor mézet csörgedeztek a fák, amikor munka nélkül teltek a boros tömlők. Jupiter kemény munka el állította a földművest is: pater ipse colendi

hanc facilem esse vium voluit... (I. 121—122).

De Vergilius szerint ez a munka nem büntetés, nem kín, sem isteni bosszuallás eredménye, amint ezt Hesiodos gondolja, nem vak törvény és felfoghatatlan féltékenység, amint Lukretius képzeli, hanem a munka magának az életnek a feltétele, életgyönyörűség, amely nélkül nem ember az ember. Maga Jupiter akarta azt, hogy a földműves utja rögos legyen. Ő adott a vipera szájába mérges fogat, ő tette ragadozóvá a jószágra leselkedő és dézsmáló farkast, ő korbácsolja fel a hullámaít, hogy az hajózára veszedelmes legyen. Az a Vergilius, aki a Bukohikában így kiált fel: „Amor omnia vincit“, a Georgikonban szent hevilással hirdeti, hogy „Labor omnia vincit“ (I. 145). A munka az élet sója, az emberi lélek gazdagodása. Az isten csak az emberiség javát akarja. Jupiter, aki olyan keménynek mutatta magát a földműveléssel szemben, nem más Jupiter mint, aki Aeneast vezette a tengeren, aki minden veszelőnek kitette, de mégis Aeneas nemzettségéből faragta Jupiter az erő és az akarat nemzetét, a rómaiakat.

Ha Vergilius Georgikonjának első részét jellemezni akarunk, arra csak azt mondhatjuk, hogy komoly. A természet szeretet itt valóságos vallásos fenségge alakul át. A földműves egyszer az eget, máskor a földet nézi. Hiszen az ég parancsol, a föld pedig engedelmessékedik neki. Az eget, hiszen onnan felülről jön az áldás: In primis venerare Deos: mindenekelőtt tiszteld az isteneket, a földet, amennyiben Jupiter nem tári, hogy lustaságában várja a föld termését az ember és, leszedjen álmatagon:

Nec torpere gravi passus sua regna veterno. (I. 124).

Igy domborodik ki a termelési tényezők közül a természetnek és a munkának jelentősége Vergilius Georgikonjában. Magyaróvár, Szalay János Albert dr.

megszántott föld tavasszal tárcsázott és vetés előtt fogasoltatott, vetés után pedig hengereztetett. A kikelt vetést, mielőtt a sorok jól láthatók voltak, „Plantage” amerikai rendszerű lókapával megkapáltattam; a kapálást a fejlődés további folyamán, míg csak a tengeri össze nem borult, szükséghez képest többször fogatos erővel megismételtetem. A sorok egyszer kézi erővel gyomláltattak.

Különösen felhívom gazdatársaim figyelmét, hogy 60 cm sortávolság mellett, ha maximális termést akarnak elérni, a már említett tényezőkhöz kívül arra ügyeljenek, hogy a sorokban a növények kellő sűrűn álljanak.

Az ilyen módon vetett takarmánytengeri silóérettnek tekinthető, mielőtt a töveken fejlődött tengeri csövek tulnyomó része tejes érésben van. Ekkor a vágás megkezdhető sarlóval, kaszával, vagy marokrakó aratógéppel.

Vidékünkön a május elején vetett lófogú tengerifélék körülbelül szeptember hó 15-ike körül silóérettnek.

A vágásnál arra ügyeljünk, hogy naponként csak annyit vágjunk, amennyit el bírunk silózni, mert a tarlón való fonnasztás jelentékeny táplálékanyagvesztéssel jár.

Kovácsits Károly f.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Degen Árpád dr.

Répagaminősítés a német norma szerint.*)

A mezőgazdasági termelés eredményességének egyik fontos tényezője, hogy jó minőségű magot vessünk. A jó vetőmag fogalma a cukor- és takarmányrépánál egész különleges feltételekhez van kötve. Ezeket a követelményeket megokolttá teszi az, hogy a répagomolyokban terem és ezeket a magvakat tartalmazó gomolyokat használjuk vetésre. Így „répagomoly” alatt terméscsoportokat értünk, amelyek nedvességi állapota, nagysága, maggal való teltsége, vagy üressége, abszolút sulya nagy mértékben befolyásolja a minőséget, eltekintve a többi magvaknál is szereplő tisztaságtól és csirázóképességtől. Erre való tekintettel a répagatermesztésben olyan szabályokat (normákat) állapított meg a répagomolyok elbírálására, amelyek kiterjeszkednek ezekre a szempontokra is. Ilyen normát többet állítottak össze, amelyek közül nálunk majdnem kizáróan a német norma szerint szokták az üzleteket lebonyolítani. Emellett a wieni, vagy osztrák norma ismeretes a mi répagatermesztésünkben, azonban jelentősége ennek manapság alig van. Ezért csak a német norma szabályait kívánjuk ismertetni, hogy megszüntessük azt a tájékozatlanságot, amely nemcsak a gazdák legnagyobb részénél, de a vetőmagkereskedőknél is tapasztalható, amikor a répagomoly norma szerint kell megbírálni.

A német norma a cukorrépagomolyaival szembevetve szigorúbb feltételeket szab, mint a takarmányrépagomolyaival szemben az osztrák normával, amelynek szabályai a cukor- és takarmányrépagomolya egységesek.

Kimondja a német norma a cukor- és takarmányrépagomolya egyaránt, hogy viztartalma 15%-nál kisebb legyen és maximum 17% lehet, de ez esetben a 15-17% között mutatók között a répagomoly rováására irandó és pénzértékéből megfelelően leszámitandó. A viztartalom szigorú előírását megokolttá teszi az, hogy a répagomolyok nyirkosabb állapotban gyorsan dohosodnak, penészednek, ami a szállíthatóságát és eltarthatóságát veszélyezteti.

Mind a cukor-, mind a takarmányrépagomolya legalább 96%-os tisztaság van előírva úgy, hogy a cukorrépagomoly a 94,5%-os, takarmányrépagomoly a 94%-os tisztaság mag még szállítható a mutatók között értékek megítélésével. A 2 mm-es hasítóruostán áteső gomolyok is a tisztaság rováására irandók.

A répagomolyok csirázóképességének elbírálásánál a norma különleges követelményeket támaszt, amit szükségessé tesz a gomolytermés különleges szerkezete. Egy-egy répagomolyban ugyanis rendszerint 2-4 répagomoly van úgy, hogy egy jól csirázó gomolyból átlag 2-4 csira fejlődik. Ezért a csirázóképességet itt nem lehet úgy százalékban kifejezni, mint más magvaknál szokás, mert az répánál

* A m. kir. földművelésügyi minisztérium fennhatósága alatt álló M. Kir. Vetőmagvizsgáló Állomás közleménye.

több 100%-ot mutatna, anélkül, hogy tájékoztatna a répagomolyok kívánatos és tényleges csirázóképességéről. Ezért a német norma a répagomolyok elbírálásához a répagomolyokat cukorrépagomoly három csoportba sorozza és megkülönböztet nagy-, közép- és kisgomolyu répagomoly; takarmányrépánál csak két kategória van, nagy- és kisgomolyu. Nagygomolyu az a cukorrépagomoly, amelynek 1 g-nyi mennyiségében 40 darab vagy ennél kevesebb gomoly van, közép- és kisgomolyu, amelynek 1 g-jában 41-50 darab és kisgomolyu, amelynek 1 g-jában 51-nél több gomoly van. A takarmányrépagomolyu, ha 46, vagy ennél több gomoly van 1 g-ban. Így különbséget téve a gomoly nagyságban, cukorrépagomoly megkivánja a német norma azt, hogy 1 kg répagomoly 14 nap alatt (ami a répagomolyok rendszeres csirázási ideje), ha nagygomolyu, legalább 60,000 csirát, ha közép- és kisgomolyu, legalább 65,000 csirát és ha kisgomolyu 70,000 csirát adjon. Takarmányrépagomoly tekintet nélkül arra, hogy nagy- vagy kisgomolyu, a követelmény, hogy 1 kg répagomoly 14 nap alatt legalább 60,000 csirát adjon, sőt még az az engedély is van, hogyha kg-ként 50,000 csirát ad (14 nap alatt), még akkor is szállítható (a 60,000 csirátai szemben mutatkozó hiány pénzbeli értékének megtérítésével).

A répagomolyok csirázóképességének megállapítása 100 gomoly, illetve párhuzamosan 100-100 gomoly csiráztatása alapján történik, a német norma pedig erre vonatkozóan megállapítja, hogy 14 nap alatt 100 répagomoly közül csirázóképes nagygomolyu cukorrépagomoly legalább 80 gomoly, közép- és kisgomolyu legalább 75 gomoly és kisgomolyu legalább 70 gomoly. Takarmányrépánál 100 nagygomolyu legalább 75, közép- és kisgomolyu legalább 70 gomoly. Engedély a takarmányrépagomoly csirázóképességénél az, hogyha 100 nagygomolyu közül 70, vagy 100 kisgomolyu közül 65 csirázik, akkor még szállítható (de a 75, illetve 70 gomolyal szemben mutatók közötti különbség értéke megfelelően megtérítendő). Ha a répagomoly az itt felsorolt feltételek valamelyikének nem felel meg, akkor norma szerint nem szállítható.

Célszerűnek látszik itt a német norma szabályait összefoglaló kimutatást közölni, amely áttekinthető képet ad az ismertetett feltételekről és könnyebbé teszi konkrét esetekben a répagomoly norma szerinti bírálatát.

Cukorrépagomoly német normája.

Viztartalom 15%-ig (de 17%-ig még szállítható). Tisztaság legalább 96% (de 94,5%-ig még szállítható).

Nagygomolyu a répa, ha 40 drb, vagy ennél kevesebb gomoly van belőle 1 g-ban. Közép- és kisgomolyu a répa, ha 41-50 drb van belőle 1 g-ban. Kisgomolyu a répa, ha 51-nél több gomoly van belőle 1 g-ban.

A répacsírák száma legyen 1 kg-ban:

	7 nap	14 nap
	alatt	legalább
nagygomolyuból	42,000	60,000
közép- és kisgomolyuból	45,500	66,000
kisgomolyuból	49,000	70,000
14 nap alatt 100 répagomoly közül csirázóképes:		
nagygomolyuból legalább	80 drb	
közép- és kisgomolyuból legalább	75 "	
kisgomolyuból legalább	70 "	

Takarmányrépagomoly német normája.

Viztartalom 15%-ig (de 17%-ig még szállítható). Tisztaság legalább 96% (de 94%-ig még szállítható).

Nagygomolyu a répa, ha 45 drb, vagy ennél kevesebb gomoly van belőle 1 g-ban. Kisgomolyu a répa, ha 46 drb, vagy ennél több gomoly van belőle 1 g-ban.

A répacsírák száma legyen 1 kg-ban:

	7 nap	14 nap
	alatt	legalább
nagy- és kisgomolyuból egyaránt	42,000	60,000
még szállítható, ha csirázik	50,000	
14 nap alatt 100 répagomoly közül csirázóképes:		
nagygomolyuból legalább	75 drb	
csirázik 70 drb). Kisgomolyuból legalább	70 drb	
(még szállítható, ha csirázik 65 drb).		

A répagomoly norma szerinti minősítésének a magkereskedelemben igen fontos szerepe van, mert anélkül nem lehet a répagomoly megbízható módon értékelni, sőt még egy ilyen norma szerinti bírálat sem tökéletes, mert például a német normában sehol nincs említve az, hogy ha a répagomoly dohos, akkor az hogyan minősül és hogy a dohoság megszüntetéséhez szükséges átlapolás költsége az eladó és vevő között hogyan lesznek elszámolva. A megfelelő módon ki nem szírt gomolyokon megtelepedő penészgombák fonatokat (micéliumokat) fej-

lesztenek, ha ilyenkor átlapolással, alapos átszeléssel meg nem akadályozzuk ezeknek a különböző penészgombáknak a munkáját, akkor a dohoság könnyen penészedettségbe megy át, aminek hatására már a csirázóképesség is megromlik. Csak a mérvű dohoság még nem árt a répagomoly csirázóképességének, mert a penészgombák kifejlődése még csak kezdeti stádiumban van és még csak a gomolyok felülete van megtámadva, míg a gomolyba ágyazott magvak még egészségesek. Ez az oka annak, hogy a dohos répagomoly egészen kifogástalanul szokott csirázni. De ha a dohoságot idejekorán meg nem szüntetjük alapos átszeléssel, akkor számolnunk kell a penészedéssel és a csirázóképesség romlásával.

Továbbá a répagomoly tisztasági vizsgálatánál jelenleg követelt eljárás szerint a 2 mm-es szitán áteső répagomolyok az azonos és ép gomolyok közül ki lesznek szitálva és az idegen alkatrészek közé kerülnek. Ezzel az eljárással — amint azt Degen Árpád dr. e vizsgálati módszerrel megjegyzi — a répa tisztaságát mesterségesen rontjuk és csirázóképességét mesterségesen emeljük. Bár a 2 mm-es szitán áteső apró gomolyok között vannak az egészen léha, meg nem termékenyültek és éretleneken kívül olyanok is, amelyekben rendszerint egy érett mag fejlődik (sőt ezeknek 50%-a a m. kir. Vetőmagvizsgáló Állomáson végzett kísérletek alapján csirázik is), azért mégsem megokolttá ezeket a tisztaságban benne hagyni, mert vizsgálatkor éppen ezek kiszitálásával rontjuk a répagomoly tisztaságát és javítjuk csirázóképességét. Így minél nagyobb ez a szitálásra kerülő gomolyok mennyisége, annál inkább érvényesül a szitálásnak a tisztaságra és csirázóképességre gyakorolt értéktelítő hatása. De ha benne hagyjuk ezeket az egészen apró gomolyokat a tisztaságban, akkor leghelyesebb volna a vizsgálatnál is ezeket a tiszta anyagban hagyni és szitálni, hogy gyenge csirázóképességű egy kifejezőre jusson, annak a magnak a rováására, amelyben ez benne van. Ezért ezeknek az egész apró gomolyoknak a forgalomba kerülő répagomolyból való eltávolítása igen kívánatos és megokolttá. Különböztet sem előnyös a gazdára, ha apró gomolyu répat vet, mert a közepes nagyságú gomolyokra beállított vetőgéppel ebből a renesnél nagyobb magpocskolással a kívánatosnál sűrűbb vetést kap, amelynek egyezése is nehezebb feladat lesz. Vannak egyes nemesített répák (Vilmorin, Buszozynski), amelyeknél a répagomolyok aprósága a fajtajelleghez tartozik, az ilyeneknél a vetőgép kellő beállítása ajánlatos.

Menko Plaut dr. is hangsúlyozza legújabb tanulmányában,* hogy répagomolyvetésnél nagyon fontos tájékozódni arról, milyen gomoly nagyságú az a répa, amelyet vetni akarunk. Kívánatos volna tehát, ha a cukorgyárak közölnék a gazdákkal az általuk vetésre kiadott répagomoly minőségét, mert a m. kir. Vetőmagvizsgáló Állomás norma szerinti répagomolyvizsgálatnál megállapítja a répagomoly nagyságát, amit a gazdának is tudni kellene a vetőgép beállításánál. A vetőgép különleges beállítása a gyakorlatban abban az esetben lesz feltétlenül megokolttá, ha a vetendő répagomoly a norma szerinti közép- és kisgomolyoknál (41-50 gomoly 1 g-ban) jóval nagyobb, vagy kisebb. A vetőgépeket ugyanis rendszerint a közepes gomoly nagysághoz szokták beállítani és az ettől nagyon eltérő gomoly nagyságú mag vetésénél a gépet külön be kell állítani, mert különben a kimondottan nagy gomolyu répatól eldugulnak a vetőszekrény kifolyó nyílásai és hézagos lesz a vetés, kimondottan kis gomolyu vetve pedig a kelletnél több mag folyik és a vetés tulságosan sűrű lesz.

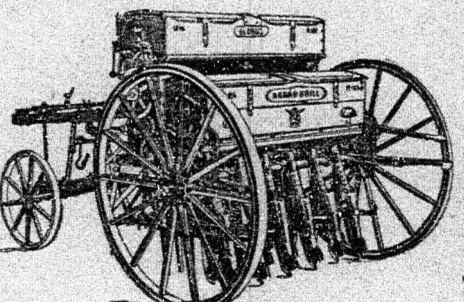
Ismertetve a nálunk használt répagomoly norma szabályait, fel kívántuk hívni a figyelmet egyes hiányokra is, amelyek kiküszöbölése szükséges volna, mert hiszen a vetőmagkereskedelemben a gazdák mindig a gyengébb, tájékozatlanabb, kiszolgáltatottabb fél szerepét fogják játszani és eltekintve a normákban és szabályokban való járatlanságuktól, ezek hiányai legtöbbször az ő kárukra fog érvényesülni.

ifj. Harmath Jenő dr.

* Der Rübenversuch und die Bewertung der Rübensaat. Fortschritte der Landwirtschaft, 1930, Heft 2. und Heft 3.

FONTOSS ÚJDONSÁGI * NÉLKÜLÖZHETETLENŰ
A talaj élete, javítása és trágyázása
 Irta: DR. KREYBIG LAJOS
 a m. kir. földtani intézet talajbiológiai laboratóriumának vezetője.
 Ára 20 pengő.
 "Patria" r.-t. könyvcsatlója, Budapest, IX., Üllői út 25. (Köztelek)

Weiss Manfred Acél- és Fémművei RT.
 Újdonság!
„GLOBUS“
 szabadalmazott műtrágyázó egyesítve merítőkanalas
AGRARDRILL vetőgéppel.

Részletes ajánlattal készséggel szolgál!
Agrarglobus
Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.-T.
 Budapest, V., Lipót-körút 12. szám.
 Távirati cím: AGROBUS — Telefonszám: Aut. 268-81

GAZDASÁGI ROVARTAN.

Rovatvezető: Bakó Gábor.

A legolcsóbb és legtökéletesebb tömegégérfogó.*

Még nem igen ismertem olyan gazdát, aki az egérre ne panaszkodott volna. És bizony annyiban joggal, mert kevés olyan gazdaság van, ahol az egeret kiirtották volna és nem emlékszem rá, hogy lettem volna olyan magtárban, ahol ne éreztem volna az egérszagot.

A legtöbb gazda az egérfogót azáltal hiszi megoldhatónak, hogy egy pár macskát tart. Én azonban még nem találtam gazdát, aki nyugodtan állíthatta volna, hogy nála a macska az egeret kipusztította. A macska megfog imitt-amott egy-egy egeret is, nagy általánosságban azonban sokkal több madarat. (Tisztelet a ritka kivételeknek!) Viszont sok olyan falusi házat ismertem, ahol a macska (néhol 3-4 darab) ellenére is ugyyszólván hemzsegett az egér.

A következőkben egy egérfogót ismertetek, amely csak pár fillérbe kerül, bárki maga is megcsinálhatja és amellet teljesen megbízható tömegfogó. Ennek az egérfogónak nemcsak ott ajánlatos az alkalmazása, ahol már sok egér van, hanem akkor is célszerű a felállítása, ha nincs a házban egér, mert ezáltal, hogy úgy mondjam, előre biztosítjuk magunkat ellene. Ősz felé kezd rendszeren az egér a lakásokba is behúzódni és na akkor van egy felcsalított egérfogónk, egyenesen belemegy, mielőtt még bármiben is valami kárt tehetne.

Ezt az általam és mások által is több ízben fényes eredménnyel kipróbált s csodálatos módon még igen kevésbé ismert egérfogót a következőképpen csinálhatjuk meg házilag is (a méretekre és a leírásra különösen ügyelve):

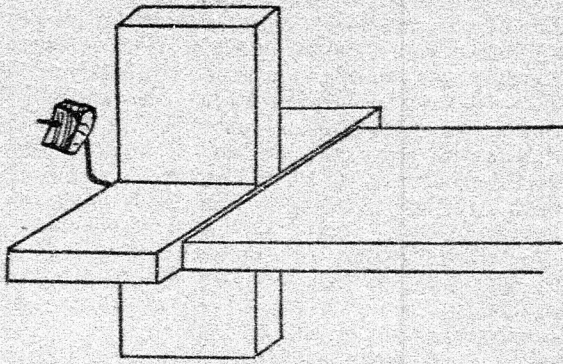
1. Csinálunk két darab 6 milliméter vastag, 4 centiméter széles és 12 centiméter hosszú puhafa deszkácskát. 2. A két deszkácskát az egyik oldal közepén a közepéig bevágjuk 6 milliméter szélesen, hogy a két darabot négyágu csillag alakjában egymásba illeszthessük. Megjegyzem, hogy a bevágás valamivel kevesebb legyen 6 milliméternél, hogy az egymásba illesztésnél a deszkácskák megszoruljanak és ne lötyögjenek. 3. Az összeillesztett keresztet a két nyíl irányában körülbelül 2 1/2 milliméter vastag fúróval átfúrjuk; vigyázva rá, hogy a másik oldalon is középen jöjjön ki a fúró. Ezért célszerű a két végről vékonyabb fúróval megfúrni s azután egyenes meleg dróttal átsűtni. 4. Egy ugyancsak 6 milliméter vastag, de 8-10 centiméter széles deszkácska élébe beleerősítünk (beverünk) egy egyenes kemény drótot, körülbelül 2 milliméter vastagot; a drót fövére ráhúzunk egy kis karikát (mint amilyen a fűzőscipőben van) s ezt beleverjük a kis deszkácska. Ez a karika a surlódás csökkentése végett kell.

Az 1. számú ábra megmutatja már ugyyszólván a teljes egérfogót. Fontos, hogy a csillag a drótlán könnyen forogjon és hogy a megerősítés után mindig úgy álljon meg, ahogy az 1. rajzon van. Ha nem így állana meg, akkor az egyik ágába egy kis szeget verve, ezt elérhetjük. Már most, ha az egérfogó vizesedényét — amely lehet valami öreg 6-8 literes zománczott cserépfazék, bádögveder — a magtárban a gabonába süllyesztjük bele, akkor az 1. számú ábrán látható egérfogó szerkezetet egyszerűen föléje tesszük úgy, hogy a csalis vége egy picit magasabban álljon. (Ez azért kell, hogy a csillag perdülés után ne csusszon el a rájáró deszkácskától.) A 2. számú ábra mutatja a magtárban süllyesztve felállított csillagos egérfogót. Ahány egér jön a deszkácskán a csalis felé és rálép a csillag valamelyik ágára, mind egymásután belesik a vízbe, melyet az edénybe olyan magasan öntünk, hogy a teteje (a víz

* Szerző minden jogot fenntart.

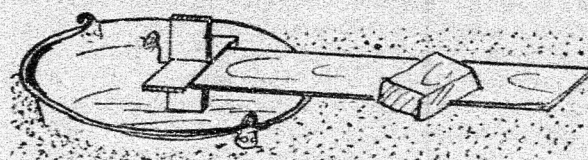
(Szerk.)

felszíne) vagy 2 centire, egy hüvelyknyire alatta legyen a csillag alsó ágának. A rájáró deszkácska körülbelül félméteres legyen. A közepe tájára tegyünk valami követ, súlyt, hogy biztosabban álljon.

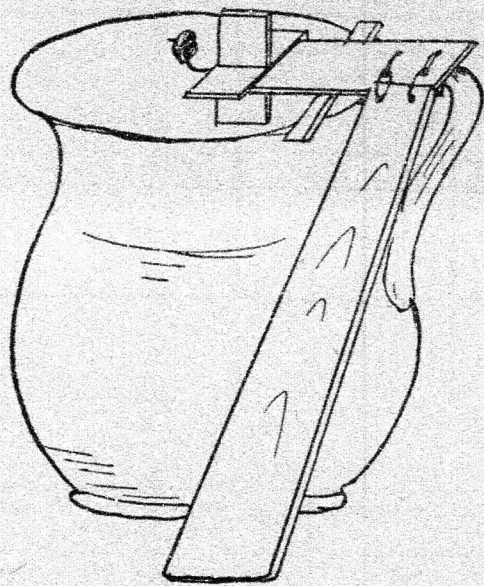
1. sz. ábra.

A 3. számú ábra mutatja végül, hogy milyen alakja van a csillagos egérfogónak, ha azt a lakásban, vagy a kamrában alkalmazzuk. Ennél a rájáró deszkácskát megfelelően rövidebbre hagyva, valami uton-módon megerősítjük az edényhez; de a csillag csalis vége itt is kissé feljebb álljon. Avégett pedig,

2. sz. ábra.

hogy az egerek feljuthassanak a csillaghoz, hozzátámasztunk (megerősítve) egy gyulátlan deszkácskát feljárónak. Csalinak legcélszerűbb a kissé megpörkölt bős szalonna, amellyel a feljáró és rájáró deszkácskát és a csillagot is végigdörzsöljük.

3. sz. ábra.

Az egérfogó üzemben tartásához aztán csak annyi kell, hogy a megfogott egereket kidobjuk s gondoskodunk róla, hogy víz mindig legyen az edényben. A csalis akár fél évig is elég, hiszen abból egy szemernyit se esznek le az egerek; csak a friss szag miatt célszerű mégis imitt-amott felújítani, másikat tenni. Ámbár ezt az egérfogót a mezőn még nem próbáltam ki, meg vagyok róla győződve az egyebütt elért fényes sikerek után, hogy ott is be kell neki válnia.

Csak persze a mezőn úgy kell elhelyezni, hogy az eső miatt be ne dagadjon a csillag és hogy valami pákosztoskodni akaró, kóbor kutya el ne rontsa. Ezt olyanformán lehetne megoldani, hogy zsup- vagy kukorica-szárkévét gulaalakuan föléje állítunk valamelyes botokkal alátámasztva. Ezt már, azt hiszem, minden gazda meg tudja valahogy csinálni.

Mindenesetre érdekelne, megtudnom a mezőn való kipróbálás eredményét, de méginkább érdekelni fogja az a gazdaközönség.

Végezetül arra kérem az olvasókat, terjesszék ezt az olcsó és kitűnő fogót ismerőseik körében. Ha ez mindenkinél megvolna, hamarosan megszabadulnánk az olyan kellemetlen és kártékony egerektől.

Szemere Zoltán.

A t. Szerző, miként kéziratán megjegyzi, „minden jogot fenntart”. A doigot nem egészen értem. Ez a pergő-motolás egérfogó némely vidéken már régóta igen ismert és saját emlékezetem szerint inkább mulatságos holmi számába megy, mintsem hogy komoly eszköznek vennék. Magam 50-60 esztendeje ismerem, mert szülőföldemen — Szepességben — már akkor láttam és láttam használatát is, például a gabonás házakban. A szerkezet elnés, folyton működő, de nem értem az okát, hogy mindennek ellenére miért nem terjed általánosságban is el, noha valószínűnek tartom, hogy a t. Szerző véleményével ellentétben, ismerik azt Szepességben és Zemlénen kívül, ahol talán a t. Szerző is láthatta, alkalmasint a régi Felföldünkön kívül más helyütt is. A bibéje a dolognak alighanem az lesz, hogy azt nem komoly szerszámnak, hanem inkább holmi tréfás eszköznek tartják.

Ez a sorsa egyébként más olyan fogónak is, amelyet az ajánló tömegfogónak szokott elnevezni. Ilyen a vaskereskedésekben kapható kis- és nagyméretű, örökké működő egérfogó és ilyen nagy volt az a nagyméretű hazai szerszámunk is, amelyet 20-25 évvel ezelőtt egy földművelésügyi tisztviselő szerkesztett és amelyet hivatalból ki is próbáltam, de nem a kívánt eredménnyel. Ezek is afféle forgó csillaggal (motolával) voltak felszerelve. Azonban a kísérleten kívül, nagyobb jelentőségük nem volt, sem száraz helyen (a házban, a magtárban), sem a szabadban (a vetésben, vagy a szalmakazalban). A *Rovartani Állomás* padlásán, ha valaki vállalkoznék arra, hogy utána kotorásson, talánna még belőle. Az egerész macskára nézve a t. Szerzőnek igaza van. Nem minden macska és nem mindenkor egerészik. El lehet azt is rontani, mint a patkányfogó ebet; meg azután igaz az is, hogy nem minden macska, kutya termett egerészésre. Tanítani, nevelni kell arra még azt az állatot is, amelynek természeténél fogva egérfogáshoz van hajlamossága. Azután módot is kell nyújtani, hogy a macska hozzáférhessen bármikor és önszántából is az egérlakta, egérfogó helyekhez. Akkor nem lesz panasz ellene.

Sajnos az egér és mezei társa, a mezei pocok miatt mindig lesz baj és panasz, mert a gazda csak akkor gondol haraggal rájuk, ha az egyik, a háziegér, rája már a csizmaszárát, a másik, a mezei pocok már a buzászákbán a buzával együtt vonul be a magtárba. Ilyenkor azután a gazda nem a fogótól, hanem valamely csodaszertől várja a megváltást, de hiába.

Jablonowski József.

SERTÉSTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: e. Dörner Béla.

A teljes értékű takarmány szerepe a malacok és süldők felnevelésénél.

Minden gazdának az a törekvése, hogy sertéstenyésztésében a malacok, illetőleg a süldők lehetőleg kiegyenlített állományt alkossanak, mert a kiegyenlített falkát jobban lehet értékesíteni. Ez a

ENDA „8“

A legolcsóbb gyümölcsfakarbolineum, 100 liter vízhez csak 8 kg. kell.

Ára: 1, 5, 10 kg.-os kannákban kilogrammonként . . . 80 fillér.
25, 50, 100 kg.-os vasdobokban kilogrammonként 70 fillér.

CHINOIN

UJPEST

lőrekrés azonban nem vezet teljes sikerre és pedig azért, mert az eddigi takarmányozási módoknál, ha még olyan jól voltak is összeállítva a takarmánykeverékek, nem volt elkerülhető, hogy az állomány egy része a fejlődésben vissza ne maradjon, aminek következménye az állattartó gazdának az a vesztesége, amelyet a kislejtezés, illetőleg a visszamaradt süldők pótlom áron való értékesítése okoz.

A Dreher uradalom állományában 1929. év folyamán nagyobb számmal voltak visszamaradt, csökött malacok, amelyek egészséges társaiktól súlyban és növekedésben elmaradtak. Bár az elmaradottak ugyanazt a minőségű és mennyiségű takarmányt kapták, mint egészséges társaik, mégis életüknek ötödik hónapjában súlyban annyira lemaradtak, hogy már a kislejtezés gondolatával foglalkoztunk, annyival is inkább, mivel az ötödik hónap végén már takarmány adagjukat sem tudták elfogyasztani. Ezt az alkalmat használtam fel arra, hogy a visszamaradt csoportnál mesterséges D-vitamin adagolással annak használatosságát megvizsgáljam.

E célból 1929. december 2-án két csoportot állítottam be kísérletezési célra. Az első csoport 14 daraból állott, összes súlyuk 318 kg volt s e csoportba kerültek a legerősebb süldők. Ezeket kontroll csoportnak hagytam és D-vitamint nem adtam nekik. A másik csoport 15 drb leggyengébb (csökött) süldőből állott, amelyeknek összes súlya a kísérlet megkezdésekor a már fentebb említett okok miatt csupán 219 kg volt. Ez a másik csoport a kísérlet beállításakor már nem tudta a napi takarmányadagját elfogyasztani. Ezeknek naponta — 31 napon át — előírás szerinti mennyiségben Pekk-et adtam. (A fel-etett Pekk mennyisége összesen 2 kg volt.) A kísérlet harmincketedik napján (1930. január 2-án) az eredmény az volt, hogy egy hónap alatt a súlygyarapodás az egészséges csoportnál 105 kg-ot, míg a leromlott de Pekk-el etetett csoportnál 89 kg-ot mutatott. Tehát míg a teljesen egészséges kontroll csoportnál a súlygyarapodás csupán 33% volt, addig a Pekk-el etetett, teljesen leromlott csoportnál 40,6%-ot tett ki. A kísér-

let adatait az I. sz. táblázatban állítottam össze. Megjegyzem, hogy az azelőtt étvágytalan, csökött csoport takarmányfelvevő képessége a kísérlet folyamán fokozatosan javult.

Gazdaszemmel nézve a kérdést, főképpen az érdekelte, hogy a kontroll csoport (egészséges süldők) és a Pekk-el etetett csapat (csökött süldők) abrakértékesítése hogyan alakult. A II. sz. táblázatban közlöm a takarmánykeverék összetételét, kiszámítva két csoportra pénzértékben is. A Pekk költségeit szintén beállítottam, mint kiadást. A számítás eredménye az, hogy az ellenőrző csoportnál 1 kg élő-súlyszaporulathoz szükséges volt 3,83 kilogramm abrakkeverék, míg ugyanezt a súlytöbbletet a Pekk-el etetett csoport 3,16 kg abrakkeverékből állította elő. Tehát az ellenőrző csoport takarmányértékesítése csupán 26,1%-ot tett ki, míg Pekk el etetett csoport takarmányértékesítése 31,6% volt.

Ennek megfelelően természetes, hogy a Pekk-el etetett csoport 1 kg élő-súlytöbblet előállításának költsége kevesebb pénzbe került, mint a Pekk nélkül tartott csoporté. Megjegyezni kívánom, hogy a kísérlet érdekében a szokásos szén-savas meszadagot, amely különben 2%-ot kellett volna, hogy kitegyen, a feletett takarmány után számítva, 1/2%-ra mérsékeltem, hogy a D vitamin hatás annál szembeütőbb legyen.

A második csoport csökött malacai, amelyek Pekk-et kaptak, jóval kevesebb takarmányt fogyasztottak, mint az első csoportbeli malacok. Ha az állatok kevesebb takarmányt fogyasztanak, ugy ez a körülmény a takarmány értékesítésére, illetőleg a súlygyarapodásra nézve hátrányos dolog, mert az állatok a takarmány nagyobb hányadát használják fel az élet fenntartására. Így a súlytermelés céljából kevesebb takarmány-energia áll a szervezet rendelkezésére. Annál nagyobbra kell értékelnem ennek folytán, hogy kísérletben a Pekk-el táplált csökött malacok a kevesebb takarmányt jobban értékesítették a Pekk hatására, mint a kontroll csoport jól fejlett malacai.

A kísérletből tehát az alábbi következtetéseket vonom le:

1. A Pekk D-vitamin tápszer hatása a csökött állományánál nemcsak a súlyszaporulatban, hanem pénzben is a Pekk adagolás javára bizonyult.
2. Az eddig ismert eredmények alapján a falca kiegyenlítettége céljából prophylactice használva a Pekk-et, a kiegyenlítettég elérhető.

A kísérletek tanulságai alapján azonban a visszamaradt állatokkal sem kell kislejtezni, hanem azok jövedelmezően rendbehozhatók a D-vitamin mesterséges pótlásával.

Martonvásár-Szentlászlópuszta, Binder Henrik uradalmi intéző.

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: Mutschenbacher Emil dr.

(A vagyonválság buza decemberi ára. — A bejelentési kötelezettség kiterjesztése az ország egész területére.)

A vagyonválság buza decemberi ára.

A 149.707 sz. pénzügyminiszteri rendelet értelmében a mezőgazdasági ingatlanok vagyonválsága fejében fizetendő buza ára folyó évi december havában métermázsánként 14— pengő.

A bejelentési kötelezettség kiterjesztése az ország egész területére.

A hivatalos lapban november hó 28-án közzétett 7270. M. E. számú kormányrendelet az 1929. évi I. t. c. 10. §-ában megadott felhatalmazás alapján az 1919. évi 5047. M. E. számú kormányrendelet kiegészítése gyanánt a bejelentési kötelezettséget az egész ország területére kiterjeszti. Az általános bejelentési kötelezettség életbelépésének idejét és részletes szabályait a belügyminiszter rendelettel állapítja meg.

Az európai terményfeleslegék centrális értékesítése.

Belgrádban november hó 9-én folyt le a magyar, bolgár, jugoszláv, lengyel és román exportintézetek delegáltjainak konferenciája. November 13-án tették közzé határozataikat. E határozatok hangoztatják annak szükségességét, hogy a buza, a tengeri és a rozs eladásának egyszerűsítése érdekében a következő javaslatokat kellene elfogadni:

1. Minden aláíró állam előzőleg kötelezi magát, hogy országos szervezetet létesít a fent említett termékeknek rendelkezésre álló exportfőléleg teljesen pontos megállapítására; kötelezi magát arra, hogy területéről a szóbanlévő termékeket külföldre csakis az e megállapodás 2-ik pontja értelmében létesítendő közös központi eladási iroda által és feltételei mellett szállítja. Az országos szervezetek a központi irodával közölni fogják az ellenőrzés módjait.
2. Az értekezlet javasolja, hogy minden egyes cikre, elsősorban buzára, rozsa és tengerire közös központi irodákat létesítsenek.
3. Elvileg ugyanaz az iroda több terméket illetően gyakorolhat ellenőrzést, ha az érdekelte országok így kívánják.
4. Minden országos szervezet a központi irodába megbízottakat küld ki, akiknek összességé alkotja az árakat és feltételeket meghatározó bizottságot.
5. Az eladási szerződéseket csakis az országos szervezet, vagy az ennek felhatalmazását élvező szindikátus kötheti meg és pedig a közös központi iroda részéről meghatározott árak és feltételek mellett. Olyan országokra vonatkozóan, amelyek nem szerepelnek a közös akció piacain, az országos intézetek szabadon állapíthatják meg az árakat és feltételeket.
6. Az öt nemzeti exportintézet fenntartja magának a jogot, hogy kölcsönösen delegátusokat küldhessen egymáshoz, hogy ezek ellenőrizzék, vajjon a most kötött egyezményt minden részletében végrehajtják-e.
7. A konferencia delegátusai javasolni fogják kormányaiknak, hogy legkésőbb 1930. december 31-ig országos szervezetet létesítsenek olyan formában, amely lehetővé fogja tenni, hogy korlátlan mértékben ellenőrizzék a külkereskedelmében azokban az árukban, amelyekről az itt kötött megállapodásban szó van.
8. A közös egyttműködés kezdete 1931. július 1., a közös ügyvitel első esztendeje eszerint 1932. június 30-án záródik.
9. A delegátusok egyöntetűen hangsúlyozzák annak szükség-

I. sz. táblázat. Etetési kísérlet 5 hónapos koru mangalica süldőkkel, két csoportban. (1929. XII. hó 2—1930. I. hó 2-ig.)

A kísérleti csoport száma	jelzése	darabja	Mázslás		Súlygyarapodás		1 hónap alatt etetett abrak		Abrakértékesítés		1 kg élő-súly előállításának költsége fillér
			1929. XII/2.	1930. I/2.	1 hónap alatt	%	dara	Pekk	1 kg élő-súlyhoz szükséges abrak	%	
1.	ellenőrzött	14.	318	423	105	33,0	403	—	3,83	26,1	76,6
2.	csökött	15.	219	308	89	40,6	279	2	3,16	31,6	75,2

II. sz. táblázat.

A felhasznált abrakkeverék összetétele és a keverék pénzértéke.

A takarmánykeverék összetétele	1 kg takarmány egységára fillér	Az első csoportnál fogyasztott takarmány		A második csoportnál fogyasztott takarmány	
		mennyisége kilogramm	pénzértéke pengő	mennyisége kilogramm	pénzértéke pengő
20% tengeridara	14	80,60	10,38	55,80	7,81
25% árpadara	16	106,75	16,12	69,75	11,16
20% zabdara	14	80,60	10,38	55,80	7,81
14% halliszt	12	80,60	9,67	55,80	6,69
0,5% marhasó	59	56,40	33,28	39,05	23,04
0,5% Futor	20	2,05	0,40	1,40	0,20
—% Pekk	14	2,00	0,28	1,40	0,20
—% Pekk	500	—	—	2,00	10,00
100% összesen	—	403,00	80,51	281,00	66,91

„CHINOIN“
Bérgyümölcsösök
eredményei

NOVENDA

egyesített
téli permetezésén
alapszanak.

Bordói-lébe keverhető, magas kén-tartalmu gyümölcs-fakarbolineum.
!Egyesített méz-kénlé és karbolineum hatás!

Csak egyszeri téli permetezés! Munkamegtakarítás!

Régi eljárás:

- I. Lombhullás után: 100 liter vízben 2 kg. galic, 2 kg. méz, 2 kg. SULFAROL.
- II. Rügyfakadáskor: 100 liter vízben 10 kg. ENDA.

Uj eljárás:

Lombhullástól rügyfakadásig egyszeri permetezés: 100 liter vízbe

„CHINOIN“ BÉRGYÜMÖLCSÖSÖK: Dabrony (Zala m.), Oros (Szabolcs m.), Sajókaza (Borsod m.), Recsk (Heves m.), Kalocsa (Pest m.), Felsőméra (Abauj m.), Nyiregyháza (Szabolcs m.) stb. További bérletekre részletes leirással ajánlatokat korlátolt számban elfogadunk.

„CHINOIN“

UJPEST

97.
ségeket
garanciát
hajtására.
10. Uj
ha annak
Tagadl
mok val
eszmecs
olyan irá
lyzza, h
versenye
is, ahol
drága dr
sokkal dr
A koop
kétségbe
vencióba
érdekellen
statistiká
kell, hogy
A helyz
buza — t
Magyarors
sabb ex
huzalmp
buzára) —
amig Cs
az összeb
1929-ben
Ezzel sz
követkző
Bulgária k
Jugoszlávia
Magyarors
Románia k
Lengyelors
az öt állam
buzában és
mitva bu
több ves
többi ál
Magyaros
dönek szá
gyarorszá
lőség alig
mázsát (1
3 1/2 milli
exportálta
döt véve
hozható levo
kelt állam
tehető. Teh
egy évi szük
Látjuk tel
egymással
azonban alá
különösen B
relációt tel
gabonafeles
Igy Bulgá
szágha, C
tomba sz
q-ból ...
Jugoszlávia,
Spanyolor
azévi 1.64
Lengyelors
azévi 60,3
exportált. M
a három
ahova Ma
gravitál,
szállít. Ez
szlávia M
buzát.
*) Az 1929.

tess
Gyártja

ségességét, hogy az egyezményt megkötő államok kölcsönös garanciát adjanak egymásnak az egyezmény pontos végrehajtására.

10. Uj államok csatlakozhatnak az egyezményhez, de csak ha annak mostani aláírói ehhez egyhanguan hozzájárulnak.

Tagadhatatlan, hogy a mezőgazdasági produktumok valorizálása érdekében évek óta folytatott eszmecsere és ankét után a fenti határozat az első olyan irányú komoly lépést jelenti, amely megakadályozza, hogy a konferencián résztvevő európai államok versenyre keljenek egymással még azokon a piacokon is, ahol a tengerentuli államok terményei a transzport drága voltát tekintve, vagy egyáltalában, vagy csak sokkal drágább ár mellett jelenhetnek meg.

A kooperáció lehetőségének sikeres voltát sokan kétségbevonják, olyan megokolással, hogy a konvencióba tömörülő exportállamok között nagy az érdekellentét. Ha azonban az egyes országok kiviteli statisztikáit tanulmányozzuk, úgy más megállapításra kell, hogy jussunk.

A helyzet pl. a legfontosabb exportcikkünk — a buza — tekintetében a következő:

Magyarországra nézve két legfontosabb exportpiac közül Ausztria buzaimportja (liszt átszámítva buzára) 4.256,000 q
amíg Csehországa 2.811,000 ..

az összehozatal a két országban 1929-ben 7.067,000 q

Ezzel szemben az érdekelt államok csoportja a következő helyzetképet adja:

Bulgária kivitele 1928-ban) 316,526 q

Jugoszlávia kivitele 1928-ban) 1.648,667 ..

Magyarország kivitele 1929-ben ... 8.389,800 ..

Románia kivitele 1929-ben 72,100 ..

Lengyelország kivitele 1929-ben ... 60,394 ..

az öt állam tényleges egy évi kivitele 10.487,487 q

buzában és lisztben, utóbbit átszámítva buzára. Ha már most tekintetbe vesszük, hogy az 1929. év a többi államokban és különösen Magyarországon, rekord esztendőnek számítható és hogy pl. Magyarországon az átlagtermés főleg alig haladja meg az 5 millió mázsát (1930-ban csak körülbelül 3 1/2 millió mázsa), úgy az összes exportállamoknál a normál esztendőt véve alapul, legalább is 4.000,000 q

hozható levonásba, amikor is az érdekelt államok exportfeleslege 6.487,487 q-ra tehető. Tehát alatta marad Csehország és Ausztria egy évi szükségletének.

Látjuk tehát, hogy felesleges e két importállamban egymással versenyeznünk. A verseny káros voltát azonban alátámasztja még az a körülmény is, hogy különösen Bulgária, Jugoszlávia és Románia a fuvarrelációt tekintve, kedvezőbben tudja elhelyezni gabonafeleslegét a tengerparti importállamokban.

Igy Bulgária 1928-ban Törökországba, Görögországba, Egyiptomba szállított az azévi 316,526 q-ból 271,134 q-t

Jugoszlávia, Romániába, Görög- és Spanyolországba, Albániába az azévi 1.648,667 q-ból 235,558 q-t

Lengyelország Németországba az azévi 60,394 q-ból 17,935 ..

exportált. Megállapítható tehát, hogy a három állam olyan országokba, ahova Magyarország fuvarilag nem gravitál, összesen 524,627 q-t szállít. Ezen felül exportált Jugoszlávia Magyarországra 216,686 q buzát.

Ma már bebizonyítottunk tehát, hogy az ipari országoknak élelmiszer önálló törekvései, újabb és újabb telkesítései, egyáltalában nem szolgálják az illető országok gazdasági érdekeit, mert ugyanakkor csökkentik az agrárállamok iparcikkfelvevő képességét. Csakis ennek köszönhető ugyanis a példanélküli ipari munkanélküliség. Emellett az ipari államok folytatódó telkesítései világszerte folytatódólagosan devalválják a már meglévő termőföld

E számadatokból megállapítható, hogy Ausztria és Csehország 7 millió mázsára tehető buzaimport-szükségletét a konvencióban résztvevő államok alig tudják fedezni. Ebből pedig következtethető, hogyha egy központi eladási szerv fogja az eladásokat végezni, úgy a fenti két állam piacain már csak a tengerentuli buzával kell versenyezni. Minthogy pedig a prompt buza ára Chicagóban még ma is 15 pengő körüli áron áll és a fuvar költségek Ausztria és Csehország területének legnagyobb részébe szállítva kb. 7 pengőre rúgnak, úgy a magyar, jugoszláv buza — egyenlő minőséget feltételezve — 21—22 pengő közötti áron kell, hogy elhelyezhető legyen pl. Wienben. Ha már most levonásba hozzuk a Budapest—Wien közötti 1-17 fillérvényi hajófuvardíjat, úgy pl. a jó tiszavidéki buza, amely a Chicagóban jegyzett buzával egyenrangú, 21 pengő, levonva 1-17 P-t=19-83 pengőt ér ab Budapest, szemben a mai 15—16 pengős árral. Hasonló buzaár felértékelést fog természetesen maga után vonni a többi érdekelt államban is a centrális értékesítés. Számítanunk kell természetesen főleg a fenti két import államnak olyan irányú védekezésével, miszerint az importot centralizálja, amikor is ki vagyunk téve annak az eshetőségnek, hogy az import centrális a nagy quantumra való tekintettel akár a tengerentulról, akár Oroszországból dumping áron fogják szükségletüket beszerezni, ha kell alacsony árán is, hogy így az exportállamok kooperációját megbontsák.

Ennek a veszélynek a megszüntetése szempontjából feleltes fontos, hogy az érdekelt 5 állam delegáltjaiból álló bizottság mielőbb felvegye a tengerentuli államokkal a kooperációt célzó tárgyalásokat.

A páneurópai eszme, mint azt a genfi népszövetségi ülésen Canada kiküldöttje kifejtette, szembeállította az európai agrárállamokat a tengerentulival. Az Agrárkurir október 24-i száma pedig jelenti, hogy Argentína mozgalmat indított az amerikai államoknak Ausztrália bevonásával a kelet-európai blokkhoz hasonló közös eladási organizációba leendő tömörítésére. Kétséget nem szenved, hogy mi a tengerentuli blokkal nem vehetjük föl a versenyt. Eltekintve az olcsóbb termelési költségektől, kartelverseny esetén mindig a nagyobb tőkeerővel bíró csoport győzi le a gyöngébbet. Ha feltárjuk a tengerentuli államoknak a helyzetet, hogy az ő hatalmas, 200 millió mázsájú exportfeleslegei mellett a mi 7—8 millió mázsányi feleslegünk nem nyom a latba, amennyiben az ő feleslegüknek csak csekély 4%-ára rug, úgy lehetetlen, hogy ne lássák be, miszerint a gabona árának valorizálását 100%-ban csakis egy agrár világpool biztosíthatja. Biztosíthatja pedig az évenként megismétlődő orosz dumping ellenére is, Mert ne felejtjük el, hogy vannak világtörzstők, amelyek kezében összpontosul szinte egyedüriségi alapon egyes fontos közszükségleti cikk árusítása. (Gyufa, nyersfoszfát, izzólámpa.) Az ilyen világtörzstőknek nagy hatalom van a kezükben.

Azonban ennél nagyobb hatalma lenne a gabona-exportállamok világtörzstjének, amelynek jóvoltától függne vagy husz import állam kenyérének kérdése. Nem kétséges, hogy az agráriusok konstruktív természeténél fogva az ilyen buzatrösz nem fog hatalmával visszaélni. Hanem igenis szükséges, hogy az ilyen trösz éljen hatalmával akkor, ha az amugyis zilált világgazdasági helyzet további destrualását szükséges megakadályozni. Így élnie kell a hatalmával akkor, ha pl. Oroszország dumpingtörékvéseit támogatja vételi ügyletekkel valamelyik állam, vagy ha nem defetál egyik vagy másik ország a világtörzst gabonatermelés szabályozó rendelkezéseinek.

Ma már bebizonyítottunk tehát, hogy az ipari országoknak élelmiszer önálló törekvései, újabb és újabb telkesítései, egyáltalában nem szolgálják az illető országok gazdasági érdekeit, mert ugyanakkor csökkentik az agrárállamok iparcikkfelvevő képességét. Csakis ennek köszönhető ugyanis a példanélküli ipari munkanélküliség. Emellett az ipari államok folytatódólagos telkesítései világszerte folytatódólagosan devalválják a már meglévő termőföld

értékét, még pedig nemcsak az agrárországokban, hanem a saját hazájukban is.

Az exportállamok világpoolja a gabona valorizálása révén hivatva lesz tehát közvetve megszüntetni, vagy legalább is mérsékelni a munkanélküliséget. Ezen felül azonban lehetővé teszi, hogy az importállamok nem lesznek kénytelenek mesterséges és főleg költséges eszközökkel védeni saját mezőgazdaságukat. A magas gabonavédővámok például nullára lesznek léptethetők, mert a gabona centrális értékesítése révén minden vám áthárul az illető importállam fogyasztóra.

De az importállamok számára egyéb előnyök is származnak az agrárállamok kooperációjából. All ez elsősorban az európai ipari államokra. Kétségtelen ugyanis, hogy a buza, rozs, tengeri közös eladási organizációját követni fogja az élőállatok közös eladásának megszervezése. Az ilyen szerv hivatva lesz nemcsak a belső termelést szabályozni és a túltermelést megakadályozni, hanem legfőbb feladata lesz az egyes piacokra irányuló tullehajtást a felvevő képességnek megfelelően szabályozni és ezzel a bizonytalaniságot és a folyton ismétlődő árderutot megakadályozni.

Ausztriában pl. az állattenyésztők érdekképviselete tárgyalt már olyan irányban, hogy a wieni piacra szállító agrárállamok az osztrák állattenyésztőkkel egyetemben egy közös eladási szervet hívjanak életre, amely aztán az előállítási költségek tekintetbevételevel, közösen megállapított áron értékesíti a szabályozottan felhajtott élőállatot.

Ma már belátja mindenki, hogy a mezőgazdasági értékesítés szervezetenéltségében kell keresnünk a világ pauperizálásának okait.

A belgrádi konferenciát az organizált értékesítés hatalmas épülete alapkövetésének kell tekintenünk. Fontos, hogy ez az épület mielőbb tető alá kerüljön. Hisz e sorok írója immár több, mint négy esztendeje szállt síkra a Bukarestben most elhatározott értékesítési rendszer megvalósítása érdekében.

Talán másképp állt volna a világ sora, ha akkor karoltak volna föl az eszmét. De még mindig jobb később, mint soha. Glaser Géza.

„Köztelek“ társasvácsora.

Az idei gazdabét programjából az évenként tartani szokott Károlyi Sándor emléklakoma kimaradt. Bizonyára a megboldogult szellemének megfelelően járt el az OMGE, midőn a mai sulyos gazdasági viszonyok között a banketszertől ünneplésről lemondott; helyett Somssich László gróf az OMGE közgyűlésének elnöki megnyitójában fogja leróni Károlyi Sándor emlékének a kegyelet adóját.

Fenntartjuk azonban szokásos társasvácsoráinkat arra a célra, hogy a Budapestre érkező tagtársak fehér asztal mellett is találkozhassanak.

Alkalmat kívánunk adni legközelebbi barátságos összejövetelünkkel arra is, hogy az ismerősök és a barátok elbueszthassanak Paikert Alajostól, a Mezőgazdasági Múzeum igazgatójától, aki december hó folyamán elhagyja körünköt, hogy az egyiptomi király meghívására Kairóba vonuljon.

Erre a célra szokásos „Köztelek“ társasvácsoránkat december hó 12-én, pénteken, este 8 órakor a Pannónia-szálló utcai helyiségében szélesebb keretekben tartjuk meg s nagyon örvendenénk, ha ez alkalommal az OMGE tagjai s a „Köztelek“ előfizetői minél nagyobb számban felkeresnek asztalunkat.

Étkezés étlap szerint; érkezés és távozás kötetlen.

„Köztelek“ szerkesztősége.

VEGYESEK.

Kütfünetések. A kormányzó a m. kir. pénzügy-miniszter előterjesztésére állampénzügyi érdemeik elismeréséül Darányi Istvánnak az Országos Szeszérté-kesítő R.-T. vezérigazgatójának a m. kir. kiuctári

alábbi következtetésekre

pszer hatása a csökkenő

nyluszaporulatban, hanem

s javára bebizonyult.

menyek alapján a falka

rophylactico használva a

elérhető.

lapján azonban a vissza

kiselejtezni, hanem azok

tók a D vitamin mege

szta. Binder Henrik

uradalmi intézk.

rendeletek.

bacher Emil dr.

eri ára. — A bejelentés

ország egész területére.)

decemberi ára.

eri rendelet értelmében

nváltása fejében fizetés

havában métermázsánként

terjesztése az ország

terére.

28-án közzétett 7270. M. E.

évi I. l. c. 10. §-ában meg

19. évi 5047. M. E. számú

ant a bejelentési közzet

terjeszti. Az általános

ésének idejét és részlete

lettel állapítja meg.

nyfeleslegek

kesítése.

folyt le a magyar, bol

exportintézetek dele

ber 13-án tették közzé

hangoztatják annak

a tengeri és a rozs el

a következő javas

televi magát, hogy orsz

t termékeknek rende

ponos megállapítására

a szóbanlévő termékek

2-ik pontja értelmében

iroda árai és feltételei

etek a központi irodáiv

ait.

nden egyes cikkre, első

közös központi irodákat

terméket illetően gyako

zások így kívánják.

z központi irodákba meg

ge alkotja az árakat és

az országos szervezet,

szindikátus kötheti meg

ról meghatározott árak

vonatkozóan, amelyek

at és feltételeket.

arta magának a jogol

essen egymáshoz, hogy

tt egyezményt minden

ni fogják kormányalk

1-ig országos szervez

ly lehetővé fogja tenni,

k a külkereskedelm

kötött megállapodás

1931. július 1., a közö

június 30-án záróbb.

nyolozzák annak szük

tett

ezésén

ak.

ermetezés:

ENDA.

orsod m.),

stb.

EST

1) Az 1929. évi adatok még nem jelentek meg.

NAGY ÁRLESZÁLLÍTÁSSAL
tesszük lehetővé, hogy gyümölcsfáit a rossz gazdasági viszonyok ellenére is
DENDRIN-nel
permetezhesse.
SOTOR hernyóenyv, **AMONIL** kénes permetezőszer is olcsóbb lett.
Gyártja: **KRAUSZ-MOSKOVITS** EGYESÜLT IPARTELEPEK R.-T., BUDAPEST, VIII., ÖRÖMVÖLGY-UTCA 8. SZ.
KÉRJE ÚJ ÁRLAPUNKAT!

főtanácsosi, Szűcs Miklósnak, és Róth Miksának pedig, nevezett részvénytársaság igazgatóinak, a m. kir. kincstári tanácsosi címet adományozta.

Halálozás. Nagy J. Gyula, a „Patria“ irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. tisztviselője november hó 24-én, 65 éves korában elhunyt. A megboldogult hosszú éveken át a „Köztelek“ tördelője volt, majd az utóbbi években expedítori minőségben működött.

A Magyar Földbérlet Szövetsége elnöki tanácsa legutóbbi gyűlésén áliást foglalt a termelési segélyek és a válságba kerülő bérlovagyon megmenntésének biztosítása ügyében. **Eszenyi Jenő** elnök rámutatott, hogy a bolettában adott segély óta tovább estek a terményárak, az újabb segélyt azonban a kormány az érdekképviseletek meghallgatása nélkül nem a termelésnek, hanem a földjáradék kiegészítésének szánta. A bérletársadalom azt kívánja, hogy a kormány maradjon meg a termelési segítésének egyedül helyes útján. **Bak Soma**, szerint a kormány, az új segélyt adóvisszatérítés formájában tervezte, de bár 95%-ban a bérlet fizeti az adót, az adó jóváírása mégsem a bérlet javára fog történni. **Kovács Gyula**, **Elek Ferenc** és **Lichtschein Samu** azt hangsúlyozták, hogy a földbirtokok is bajban vannak, azt az elvet azonban, hogy a termelést kell segíteni, a kormány nem tévesztheti szem elől. **Wolfinger Alajos** hasonló értelemben szólott. **Lénárd Lőrinc** arra hívta fel a figyelmet, hogy legsúlyosabb helyzetben azok a bérletiek vannak, akiknek minimalizált, vagy maximalizált bért kell fizetni. **Bessenyei Zénó** szerint az adójóváírást azok javára kellene teljesíteni, akik az adót szerződés szerint befizetik. Az elnöki tanács ezután egyhanguan elhatározta, hogy ebben a kérdésben részletesen megokolt sürgős felirattal fordul a miniszterelnökhöz és a szakminiszterekhez. Ezután a bérletársaság áttért a bérlet-inzolvenciák kapcsolatos intézkedések tárgyalására. **Eszenyi Jenő** bejelentette, hogy egyre nő azoknak a bérletieknek a száma, akiket kényszeregyezés útján kell rendezni. Félt, hogy a mai lecsökkenő terményárak a jövő évben fogják majd még súlyosabban éreztetni hatásukat. A kényszeregyezések eddig a legtöbb esetben a bérlovagyon pusztulását eredményezték. Nem mindig szakemberek kezelték a kérdést és sokszor találkoztunk a zárgondnokok szakértelem nélküli szerepével. Olyan intézményt kell biztosítani, amely a bérletiek speciális vagyoni kérdéseit szakszerűen vehetné kezébe. **Glaser Géza** és **Bessenyei Zénó** felzólalása után a bérletársaság bizottságot küldött ki, amely az OMGE-vel, a Kamarával és más illetékes ténnyezőkkel le fogja tárgyalni a bérlet-inzolvenciák helyes elintézésének kérdését.

Kedvezményes tűzifaszállítás. A hazai termelésű tűzifa vasuti tarifájának csökkentése érdekében folytatott tárgyalások végre eredménnyel végződtek. Eszerint a földművelésügyi minisztérium ügyköréhez tartozó Országos Erdői Alap, e célból létesített szállítási intézménye által kiadásra kerülő fuvarlevelek alapján a díjkedvezmény a magyar tűzifára már a feladás alkalmával rovatolás útján nyer elszámolást. A rendelet az akció lebonyolításával és az államvasutakkal való elszámolás megejtésével az Országos Erdészeti Egyesületet bízta meg s a felmerülő költségek fedezésére fuvarlevelelment legfeljebb 1 pengő díj szedését engedélyezte az egyesületnek. Az új kormányintézkedés alapján a hazai szarmazású tűzifa az eddigi díjtételekhez viszonyítva 20%-kal olcsóbban szállítható. A kedvezményt igénybe venni szándékozóknak az Országos Erdészeti Egyesülethez (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. II.) kell fordulniok.

A Komárom és Esztergomvármegyey Szarvasmarhatenyésztő Egyesület megalakulása. A m. kir. gazdasági felügyelőség megszervezte a Komárom- és Esztergom-megyey Szarvasmarhatenyésztő Egyesületet, amely november hó 6-án tartotta alakuló közgyűlését Komáromban. Az egyesület megalakulása után a közgyűlés egyhanguan megválasztotta vezetését és pedig elnöké szenkivci **Palkovics László** alispánt, alelnökké **Mihályi Endre** földbirtokost, ügyvezető alelnökké **Jeziarski Mihály** m. kir. gazdasági felügyelőt, ügyvezető-igazgatóvá **Mátyássy Gyula** m. kir. gazdasági felügyelőt. A választmány és a felügyelőbizottság tagjainak megválasztása után az elnök javaslatára a közgyűlés egyhanguan kimondta, hogy a Felső-dunántúli Szarvasmarhatenyésztő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozik.

Törzskönyvi bírálát Abauj megyében. November 15-én tartotta meg a Tiszáninneni Szarvasmarhatenyésztő Egyesületek Szövetsége a törzskönyvi bírálót **Melzer Lilla** alsókekédi tehenészetében. A bírálaton részt vettek: **Mesterovits Iván** és **Kövy József** m. kir. gazdasági főfelügyelők, **Csepregy Mihály** kir.

gazdasági felügyelő, **Weegmann Erik** szövetségi igazgató, **Dobózy István** földbirtokos és **Mészáros József** dr. szövetségi igazgató. Megfelelő termelési adatok alapján 30 darab tehén került bírálatra. A tehenészet az utóbbi években örvendetesen fejlődött, ugyanis 1921-ben még csak 10 darab pinzgauer és borzderes keresztezésű tehénből és üszöböl állott, amelyekre mindig jobb és nemesebb bikák kerültek. 1929-ben Dunántúlról jó nevű tenyészetekből kiegészítést nyert a tehénállomány úgy, hogy ma, mint a bírálati eredmények is igazolták, egészen jó küllemű és fajtajellegű, egészséges, 131 cm átlagmagasságú, 3400 kg-os évi átlagos tejhozamú, jóminőségű állomány fejlődött ki az egész csekély számú és akkor csupán a gazdaság házi szükségletét ellátó kis tehenészetből. Ez a nagyarányú fejlődés a legértékesebb megállapítás mellett is iskolapéldáját nyújtja az évekre terjedő, okszerűen vezetett és kitartó tenyésztői munka eredményességének és bizonyítja, hogy az állattenyésztésben sikereket évekre terjedő következetes munkával csak úgy lehet felmutatni, ha a tulajdonos tenyésztői tevékenységében állandóan ragaszkodik a kitűzött cél eléréséhez. Az elbíralt tehenészet tulajdonosa célkitűzését a következőképpen határozta meg: jó tejelő, nemes, körül, dongás, edzett, gyors fejlődésű, hústartó, körülbelül 600-650 kg súlyú magyar piros-tarka tehenek előállításá. s. f.

A M. kir. Államsorsjáték már karácsonyra készpénzben fizeti a nyereseményeket.

Felhívjuk olvasóink szives figyelmét **Jakab és Hegedüs cég** lapunk mai számában közzétett „Burgonyafogató gép” című hirdetésére.

NYILTTÉR.

(A rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

KERTÉSZÜVEGEK BEN JELENTÉKENY ÁRLESZÁLLÍTÁS

Ij. WEISS GYULA tábla- és tükörüvegnyereskedő cégnél, Budapest, V., Vadász-utca 29.

1937 Telefon: Aut. 101-13

TŐZSDE és KERESKEDELEM.

A hüvelyes és olajmagpiac helyzete.

A hüvelyesek és olajmagvak iránt a legutóbbi napokban valamelyest javult az érdeklődés úgy, hogy a termelők részéről felkínált tételek, ha nem is lényegesen, de kis mértékben magasabb árak mellett, könnyen nyertek elhelyezést.

A bapfiacpon a mérsékelt kínálat következtében mind a gyöngy, mind a fehér árut keresték és a két-három héttel ezelőtti árakkal szemben 1-2 pengős árjavulás is bekövetkezett. A külföldi részéről különösen Németország érdeklődik gyöngybab iránt, több tétel gyöngybabot kötöttek Passau paritásán 5-20-50 dolláros áron. A feladóállomásokon szép áruért 26-28 pengőt fizettek. A dunántúli fehérbabot Ausztria felé exportálják és Nagykanizsa, Siófok és más állomásokról 23-24 pengővel vásárolják. Az egyéb minőségű babárak a következők: hosszú fűrj bab 22-23, gömbölyű fűrj bab 30-32, lapos bab 30-33, barna bab 15-17, köbáb 23-25, hosszú zöldbab 24, tarka bab 12-14 pengő állomáson 100 kg-kint. Lencse iránt is megjavult az érdeklődés, a helyi szükséglet részére, mint exportra keresik a szép árut. A nagy szemű lencse 35-55 pengő között értékesíthető, míg az apró szemű árura csak 26-30 pengő között van vevő.

Napraforgómagban az olajgyárak részéről a legutóbbi időkig tudvalevően csak mérsékelt érdeklődés volt tapasztalható a legalacsonyabbra mérsékelt áron. A Nyírségben azonban, a szomszéd államok területén lévő importőrök és sütők a budapesti paritásos 15 pengős árral szemben magasabb pénzájánlatot tettek a termelőknek, úgy, hogy máris jelentékeny mennyiségű napraforgót vittek ki. Az olajgyárak — miután a mérsékelt mennyiségű készletek nekik is szükségük van — felemelték vételárakat úgy, hogy most a nyírségi állomásokon magasabb áron veszik át a napraforgót, mint a 15-15,50 pengős rákospalotai egységár. Lenmagban még mindig igen élénk az üzlet. Különösen az abszolút tiszta, nagy szemű lenmagot, amely vetési célokra alkalmas, fizetik meg jól, amennyiben e héten is több tétel 35-37 pengő között kelt el. Tökmagot aránylag kis meny-

nyiségben ajánlanak eladásra. Mintán a jugoszláv tökmag, amelyből lényegesen nagyobb a kínálat, mint a magyar árúból, minőségre igen gyenge, a magyar tökmag jóval többet ér és exportra is inkább a magyar árut keresik. Állomások szerint tökmagért a következő árakat fizetik. Barcs 19-50-20-—, Kaposvár 19-—19-50, Békéscsaba 20-—21-—, Nagy-körös 20-50-21-50 P 100 kilogrammonkint.

Termény- és takarmányfélék.

Lisztpiac. Budapest, 1930 december 1. Lisztárak: Budapesti és vidéki nagymalmok árai december-januárra bolettával, forgalmi adó nélkül: duplanullás 34-—34-50, nullás 33-50-34-50, 2-es 30-50-31-—, 4-es 26-50-27-—, 6-os 19-—19-25, 8-as 10-50-11-—, rozsliszt nullás 29-—, rozsliszt 1-es 17-— P; vidéki kismalmok árai átkontó nélkül, készpénzért, prompra, bolettával, forgalmi adó nélkül: duplanullás 29-—, nullás 28-—, 2-es 26-—, 4-es 22-50, 6-os 14-50, rozsliszt nullás 23-50, rozsliszt 1-es 13-50 P métermázsánkint.

Budapesti takarmányvásár. (Budapesti székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.) 1930 november 28. Árak métermázsánkint pengőben: réti széna, II. r. 7-50-8-20, réti széna, III. r., csomogolásra 3-50-7-—, muharszéna 6-—8-50, lucernaszéna 11-—, almorszalma 2-20-3-— P.

Állatok és állati termékek.

Budapesti vágómarhavásár. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.) 1930 december 1-én felhajtott vágómarha: bika, II. r. 11, III. r. 2, ökör, I. r. 14, II. r. 42, III. r. 9, tehén, I. r. 5, II. r. 83, III. r. 15, összesen 181. A vásár irányzata lanyha volt, az árak változatlanok maradtak. Eladatlanul visszamaradt 30 darab. Árjegyzék ölsúlyban: bika, tarka, II. r. —90—95, III. r. —72—80, ökör, magyar, II. r. —71—90, III. r. —53—70, ökor, tarka, I. r. 1-04-1-08, II. r. —78—88, tehén, magyar, II. r. —60—88, III. r. —53—56, tehén, tarka, I. r. 1-—1-04, II. r. —62—88, III. r. —45—60, növénydek (éves) —65—90, kicsontozni való —40 P kg-kint.

Budapesti szarvamarhavásár. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.) 1930 november 28-án a felhajtás 383 darab élő belföldi szopós borjú volt. A vásár irányzata lanyha volt, az árak kilogrammonkint 4-6 fillérrel estek. Jegyzett árak: Élő borjúk, belföldi szopós, I. r. 1-36-1-48, II. r. 1-14-1-34 P kg-kint.

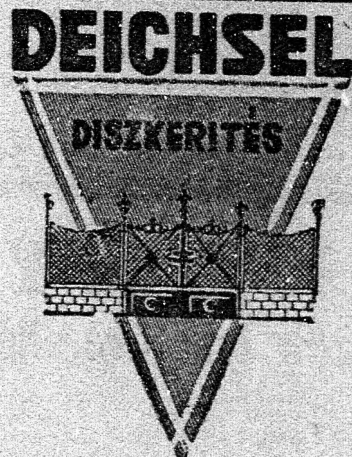
Budapesti sertésvásár. (A Magyar Mezőgazdák Szövetsége sertéstelepiének jelentése.) 1930 december 2. A hétfői ferencvárosi nyílt és zárt vásárra a felhajtás 4919 darab volt, ebből angol 771 darab, eladatlanul visszamaradt 794 darab, ebből angol 218 darab volt. Lanyha irányzat mellett a következő árakat jegyeztük: Prima urasági 1-22-1-24, prima szedett 1-18-1-20, közép 1-12-1-14, könnyű jobb 1-—1-06, könnyű silány —95-1-—, öreg urasági 1-16-1-18, öreg szedett 1-10-1-14, angol sonkamalac 1-10-1-25-1-35, hus 1-56-1-62, szalámi hus 1-46-1-48, zsír 1-66-1-70, szalonna 1-42-1-48, hasított félserstés 1-50-1-54 P kg-kint. A téli beállítani való soványserstés páronkint 120-160 kg-ig 1-40-1-45 P kg-kint. A keddi vásárra a felhajtás körülbelül 1500 darab volt. (A Magyar Mezőgazdák Szövetsége hízalásra sertéseket elfozad és olcsó előleget folyósít.)

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.) Az 1930. évi november hó 27-én tartott heti lóvásáron a vásári forgalom élénk volt. Felhajtott 604 darab ló, eladatott 389 darab, eladatlanul maradt 215 darab. Árak pengőben: csikó 80-92, igás kocsi (nehéz nyugati fajta) 300-550, igás kocsi (könnyű nyugati fajta) 160-350, alárendelt minőségű lovak 45-155, vágólovak 25-150 P. Fővárosi vágóra vásároltak 135 darabot, vidéki vágóra vásároltak 62 darabot.

Tejpiac. (A Budapesti Központi Általános Tejcsernok R. T. jelentése.) 1930 december 2. Árusító fiókjainkban a kanna-tej fogyasztói ára változatlanul 36 fillér literenkint.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Pálmajor. Cégeket elvből nem ajánlunk.
F. bérghazdaság. A gazdaságt fizetése utáni adót a gazdaságt maga szokta fizetni, egyes esetekben azonban az uradalom is teljesíti ezt a fizetést.

Központi iroda: **BUDAPEST** VI., Vilmos császár-ut 15/d, főemelőt

Burgonyatermelők és szeszgyárak figyelmébe ajánljuk a többszörösen kitüntetett burgonyaválogató gépet
Jakab István mérnök rendszere. — 1-10 vagon napi teljesítményre, kézi vagy géphajtásra. — Árajanlattal díjmentesen szolgálunk.
JAKAB és HEGEDÜS malomépítéset és gépgyár r.-t., Budapest, V., Csanády-utca 3. szám.

**AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET
ÜZEMI ÉS SZÁMIRTÁSI SZAKOSZTÁLYA**
BUDAPEST, IX. KERÜLET, KÖZTELEK-UTCA 8. SZ.
TELEFON: Automata 836-85

Az üzemi és számtartási osztály a mai súlyos gazdasági helyzetbe való tekintettel fokozottabb tevékenységet kíván a gazdák közönség érdekében kifejtetni és a hozzáférőknek üzemi, számtartási és egyéb vonatkozású kérdésekben is megbízható szaktanácsot s utbaigazítást ad.

A közel két évtizede fennálló **számtartási osztály** jelentős eredményekre hivatkozhatik, nemcsak a számtartás elterjesztése, fejlesztése, egyöntetűvé tétele céljából végzett munkájával, hanem különösen azért, hogy a nagyobb gyakorlatot és tudást igénylő számadási lezárásokat végzi, zárszámadásokat (mérlegeket) készít, amellyel a tényleges jövedelem alapján való igazságos adóztatást éri el és a gazdára minden esetben sérelmes becslés alapján való megadóztatás elkerülését éri el. Azokban a gazdaságokban, amelyek eddig rendszeres számadást nem vezettek, a számtartási osztály vállalja a számadás felfektetését, az évközi számadás vezetésének irányítását, a felülvizsgálatot, a felülvizsgált és általa irányított számadásokból a zárszámadás elkészítését és hitelesített alakban való kiadását, a társulajdonosok közötti és a hatóságokhoz (árvaszék stb.) benyújtandó, valamint minden más számadás és elszámolás készítését, felülvizsgálatát, részesei arányok pártatlan kimutatását, leltározások végzését, értékelését, adó gyi és egyéb könyvvizsgálatoknál szakértő és ellenszakértő kiküldését.

Üzemi kérdésekben felvilágosításokkal szolgál, üzemterveket készít, becsléseket végez, szakértőként eljár a bírósági és magánfelek felkérésére, akár peres ügyekben, akár bérletadás, átvétel, örökösödési osztály elkészítésénél, vagy bármily gazdasági üzemi természetű ügyben. Birtok-, bérletadásnál, átvételnél elvállalja az élő- és holtfelszerelés felleltározását, becslését.

Vasúti fuvarlevelek és gyógytári vények díjszámításának a felülvizsgálását, a túlfizetés visszafizetésének kieszközölését.

Ingatlanforgalmi osztályunk kizárólagos megbízás alapján vállalja birtok adás-vételek és bérleti ügyek lebonyolítását. **Lezálogkölcseknök** szerzését és lebonyolítását. Biztosítási ügyeket legelőnyösebb lebonyolítását.

Megkeresésre minden üzemi és számtartási kérdésben részletes felvilágosítást és kimerítő szakvéleményt ad

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
Üzemi és Számtartási Szakosztálya.

Évi kötés mellett
vajat-és uradalmi tejet
átlagos legmagasabb napi áron **Sanus Tej-üzem R.-T.**, Budapest, VIII., Karpfenstein-u. 13.
Telefon: József 453-52 1090

Togazdaság létesítésére alkalmas
100-200
hold területet bérbevennék
Válaszokat „Togazdaság” jelígre e lap kiadóhivatalába kérek. 1231

Liptay Jenő m. kir. gazdasági főtanácsos, földbirtokos szerkesztésében megjelent:
Gazdasági főkönyv
a hozzávaló nyomtatványokkal együtt **30- pengőért** szerzhetőek be vállalatunk nyomtatványosztályában.
"PÁTRIA" IROD. VÁLL. ÉS NYOMDAI R.-T. BUDAPEST, IX. KER., ÜLLŐI-UT 25. SZÁM.

Tejet, tejszint veszünk
Pannonia Tejipari Vállalat
Budapest, VIII. ker., Kálvária-utca 23. szám
Telefon: J. 823-40

Ingren Küldjék legújabb gazdasági szakkönyv-
jegyzékünket "Pátia" irod. váll. és nyomdai
r.-t. Könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

10.000 darab 3 dekagrammos
(70%-ban túkrős, 30%-ban pikkelyes) és
28.000 darab 6-8 dekagrammos
(70%-ban pikkelyes, 30%-ban túkrős)

**nemes
tenyészponty**
Mezőkomárom-Szabadhidvég állomáson
eladó. 1122
Földbörli r.-t., Budapest, Mörlog-utca 9. sz.

**A hussertések
tenyésztését
és hizlalását**

teljes részletességgel tárgyalja
oncol Dorner Béla: A SERTÉS-
TENYÉSZTÉS ÉS HIZLALÁSA

című művének 2., teljesen át-
dolgozott és bővített kiadása
(568 oldal, 248 ábrával). Ára 18 P

Kisebb közkönyvtől ajánljuk
Westik Vilmos: SERTÉS-
TENYÉSZTÉS ÉS HIZLALÁS című
könyvét. Ára 5- P. továbbá:
Wittham Lajos dr.: A HUSSERTÉS-
TENYÉSZTÉS IDŐSZERŰ KÉRDE-
SEIT. Ára 120 P.

"Pátia" r.-t. Könyvosztálya,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

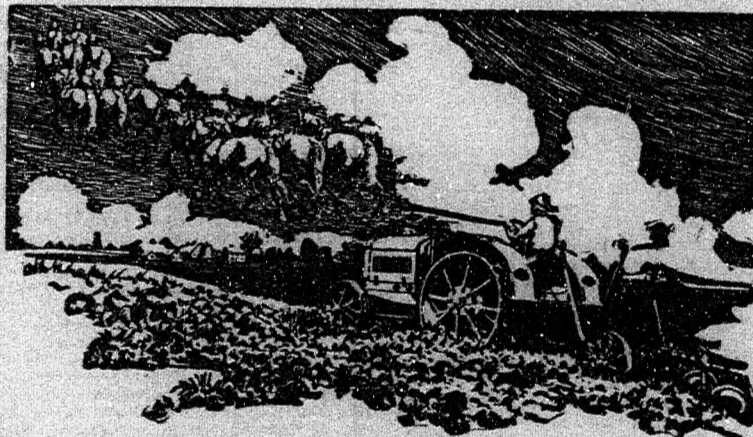
Gőzekebérshántást vállal
Wolff Ernő, Budapest-Kelenföld, Budaörsi-ut 101. sz.
Telefon: L4. 12-83 Sörgőnyel: Wolfika, Budapest. 671

Minden gazda a „KÖZTELEK GAZDASÁGI KÖNYVTÁRA”-l olvassa!

Tenyésztésre alkalmas
yorkshire választott emsemalacok eladók
a bajor kir. hercegi uradalom,
péterfai intézőségében. 1110
Uradalmi Intézőség, Péterfa. Posta: Ikervár.

MIÉRT a „McCormick” a traktorok királya?

1500 darab
„McCormick” traktor
van hazánkban üzemben!

Már több mint
600.000
„McCormick” traktor
dolgozik a világon!

MERT: munkateljesítménye **a legnagyobb**
élettartama **a leghosszabb**
üzeme **a legolcsóbb**
kezelése **a legegyszerűbb**

Szállítható azonnal 20, 30 és 36 HP típusban!

245 darab „McCormick” traktor már 6. esztendeje
dolgozik a legteljesebb megelégedésre!

DÉNES B. R.-T.
Budapest, VI., Lehel-u. 10.
Levél cím: Budapest, 62. főkerület
Telefon: Ant. 4923-20
Sörgőnyel: DÉBERT Budapest
Alapítva: 1883. 235